

Madagaskar-hankkeen loppuarviointi

Luku- ja kirjoitustaito Madagaskarin nuorille, 2009–2013

Hankkeen toteuttaja: FFF MM (Fifanpiofanana, Fanabeazana Fikolokoloana ho Malagasy Mahomby)

Hankkeen rahoittaja: Taksvärkki ry

Louis Joseph Rajohnson

Käännöstyön tekijät (alkuperäisestä ranskankielisestä raportista)

Heini Rosqvist

Leena Honkasalo

Inkeri Halme

Minttu Paananen

Silja Palmujoki

Sonja Riihinen

Riitta Selin

Käännösten yhtenäistäminen ja kielen korjaus

Anna Pulkka

Kannen kuva

Ira Kinnunen

Sisällys

1	YHTEENVETO	2
2	TUTKIMUKSEN TAUSTAA	11
2.1	VIITEKEHYS JA METODOLOGIA	11
2.1.1	VIITEKEHYS	11
2.1.2	METODOLOGIA	12
2.1.3	Rajoitukset	13
2.2	PROJEKTIN LYHYT YLEISKATSAUS	13
2.2.1	Tavoitteet, hankealueet ja kohderyhmä	13
2.2.2	Malagasy Mahomby (FFF MM)	14
2.2.3	Yleinen strategia	14
3	ARVIOINNIN TULOKSET	15
3.1	TARKOITUKSEN MUKAISUUS JA JOHDON MUKAISUUS	15
3.1.1	Suhteessa kansalliseen ja alueelliseen politiikkaan	15
3.1.2	Suhteessa oppilaiden odotuksiin ja tarpeisiin	15
3.1.3	Projektin sopeutumiskyky	19
3.2	TEHOKKUUS JA VAIKUTUKSET	20
3.2.1	Tavoitteiden saavuttaminen	20
3.2.2	Selvitys tuloksista	21
3.2.3	Seuraukset	23
3.3	HANKKEEN VAIKUTUKSET	25
3.3.1	Taloudelliset vaikutukset	25
3.3.2	Psykososiaaliset vaikutukset	27
3.3.3	Edunsaajien elämänlaadun parantuminen	32
3.3.4	Muita avaintekijöitä	33
3.4	KESTÄVYYS	35
3.4.1	Tärkeitä tekijöitä tulosten kestävyden turvaamiseksi	35
4	LOPPUPÄÄTELMÄT JA SUOSITUKSET	37
4.1	LAAJAMITTAISET TOIMET	38
4.2	PROSESSIN KEHITTÄMINEN	40

1 YHTEENVETO

Hankkeen tavoite

Hanke pyrkii edistämään koulua käymättömien nuorten osallistumista kouluopetukseen ja vähentämään aikuisten lukutaidottomuutta Madagaskarilla.

Hankealueet

Hanke toteutettiin Antananarivon ympäristössä ja kolmella muulla alueella, joilla Madagaskarin opetusministeriö pitää lukutaidon ja koulutuksen kehittämistä erityisen tärkeänä. Niinpä hanke keskittyi koulutustoimintoihin Androyn alueella ja maan kaakkoisosassa sekä Haute Matsiatran alueella, missä koulutuksen tarve oli kaikkein akuutein.

Hyödynsaajien lähtötilanne

Ambohitsorohitra ja ASAMA

Hyödynsaajat ovat köyhiä ja asuvat syrjäisellä maaseudulla tai kaupungin slummeissa. Nämä syrjäseudut ovat kaukana tiedosta, jota voisi käyttää alueen kehittämiseksi. Esimerkiksi opettajista on huutava pula ja lasten opetus on vanhempainyhdistysten (FRAM) palkkaamien opettajien vastuulla. Köyhät vanhemmat eivät pysty kattamaan opetusmaksuja, mistä johtuen potentiaalisten ASAMA-oppilaiden määrä kasvaa.

AFI-D

Aikuiset joutuvat usein keinottelijoiden huijaamiksi ja elävät yhteiskunnallisen aseman, perhesuhteiden ja liiketoiminnan osalta monimutkaisessa, jatkuvassa alemmuuden tilassa. Lukutaidottomuus rajoittaa merkittävästi heidän mahdollisuuksiaan osallistua ihmisinä ja kansalaisina yhteisön asioihin. He eivät kykene puolustamaan etujaan, kun rikkaat sukulaiset esittävät vaatimuksia. Syrjäytyminen näkyy myös kaikissa niissä tilanteissa, missä täytyy täyttää lomakkeita tai ymmärtää kirjoitettuja julkisia tiedotteita.

Tyypilliset muutokset

ASAMA ja Ambohitsoratra

Suurin osa ”pelastetuista” lapsista jatkaa opintietään virallisen koulujärjestelmän piirissä. Erityisesti Androyssa ASAMA-lapset pärjäävät koulussa parhaiten yläluokille asti. Lapsista, jotka eivät ole pystyneet jatkamaan opintoja tavallisessa koulussa, on vaikea saada tietoa. Joidenkin tyttöjen

tiedetään menneen naimisiin tai heistä on tullut teiniäitejä, kun taas pojat ovat palanneet aiempaan elinympäristöönsä.

AFI-D

Luku- ja kirjoitustaidon tuoma ylpeys ja maailman avautuminen heijastuvat hyödynsaajien kansalaisaktiivisuudessa, innossa ja kyvyssä ottaa vastuuta omasta elämästään. Valtaosa osaa lukea ja kirjoittaa ja on ylpeitä siitä sekä kyvystä allekirjoittaa asiakirjoja. Sormenjälkien käyttöä allekirjoituksen korvikkeena verrataan halveksuen ”sikidyyn”¹ harjoittamiseen. Kaikki haastatellut hyödynsaajat kuvasivat nöyryytyksen tunnetta, joka liittyy sormenjälkien käyttöön.

Kotitalouksien hoito paranee, kun rahan ja elintarvikkeiden käyttö ja jako järkevöityvät. Aikuiset luopuvat itsekeskeisyydestä ja oppivat tekemään yhteistyötä kohteliaasti ja toisia kunnioittaen uskaltamalla kuitenkin ilmaista mielipiteensä.

Tyypilliset tulokset

Ambohisoratra ja ASAMA

Suurin osa Ambohisoratran käyneistä lapsista jatkaa opintojaan, kunhan ovat päässeet sisään julkiseen alakouluun. Ambohisoratran-lapset eivät ole julkista koulua käyneisiin lapsiin nähden heikommassa tilanteessa. Toisaalta ASAMA-luokan käyneiden lasten määrä yläkoulussa pienenee rahan puutteen takia, mitä pidemmälle koulutiellä mennään. Malagasy Mahomby huolehtii koulutukseen liittyvistä kuluista. Tulevaisuus on epävarma, kun hanke päättyy.

Alle kuukaudessa, joskus jopa viikossa ASAMA-luokkien lapset lakkaavat olemasta riehakkaita ja levottomia. Ohjaajat kuvailevat heitä rauhallisiksi ja kohteliaiksi. Lapset hillitsevät itsensä paremmin eivätkä haasta niin herkästi riitaa. Koemenestys hipoo 75 prosenttia, mikä on paljon parempi tulos kuin 50 %, minkä hankkeen käynnistyessä arveltiin olevan onnistumisprosentti.

AFI-D

Lukutaidottomina hyödynsaajien täytyi turvata toisten apuun, joko ilmaiseksi tai maksua vastaan. Apu oli välttämätöntä, jotta he kykenivät lukemaan postejaan, vastaamaan perheelleen ja täyttämään virallisia asiakirjoja. Lukutaitokampanjan jälkeen lukutaidon vasta oppineet ovat ylpeitä siitä, että voivat lukea ”salaisuutensa” yksityisesti, kirjoittaa kuulumisia perheelleen ja täyttää virallisia asiakirjoja.

Lukutaidon oppineet ovat laajentaneet näkemyksiään erilaisiin töihin, yhteydenpitoon läheisten kanssa, kodinhoitoon sekä sosiaaliseen kanssakäymiseen liittyen.

¹ ”Sikidyssä” eli madagaskarilaisessa salatieteessä käytetään jyviä, joita työnnetään sormin. Ilmausta käytetään Madagaskarin eteläosissa, mutta kokemuksen jakavat kaikki hyödynsaajat.

Hyödynsaajat vaikuttavat parantaneen henkilökohtaista hygieniaansa ja kehittäneen elämäntaitojaan.² ”Nyt loppui tukka pörröllä tai likaisissa ryysyissä kulkeminen”, he sanoivat. Utterat hyödynsaajat kunnioittavat itseään ja kanssaihmiä.

Hyödynsaajia on nykyään vaikeampi huijata liiketoimissa. He eivät epäröi kirjoittaa maahan tai käsivarteen ja viipyvät tavallista kauemmin kauppiaan vierellä laskeakseen vaihtorahat. Lisäksi he täyttävät itse lomakkeet ennen niiden allekirjoittamista (siviilisääty, omistusilmoitukset).

Kaikkein ahkerimmin elämäntaito-opetukseen osallistuneet hyödynsaajat uskaltavat ilmaista ajatuksensa julkisesti ja puolustaa omia etujaan niiden ollessa uhattuina.

Antananarivon ja sen ympäristön erityispiirteitä

ASAMA

ASAMA-lapsilla on tulevaisuudenunelmia. Heistä tulee kohteliaita ja he pyytävät lupaa, jos heidän täytyy olla poissa koulusta käydäkseen töissä ja ansaitakseen päivän elannon. Heidän pitää päivittäin osoittaa luovuutta ja sitkeyttä löytääkseen ruokaa lounaalle ja iltaruoaalle. Joskus vanhemmat eivät ole edellisenä päivänä onnistuneet tienaamaan ruokaa koko perheen tarpeisiin. Tällaisissa tilanteissa he (isä/äiti tai molemmat tilanteesta riippuen) velvoittavat lapset jättämään koulupäivän väliin ja auttamaan ruoan hankinnassa.

Jotkut vanhemmat eivät vielääkään kykene tiedostamaan koulutuksen merkitystä omien lapsiensa tulevaisuudelle. Vanhempien alkoholiriippuvuus johtaa usein koulutuksen aliarvioimiseen.

AFI-D

Aikuiset maaseutuympäristössä

Aikuiset omaksuvat hieman teknisemmän viljelytavan. Toimintatapojen valinnassa on havaittavissa positiivisia poikkeamia³. Hylätessään aiemmat hankkeensa he jättävät maanviljelyksen ja valitsevat karjanhoidon (sikoja ja siipikarjaa) saadakseen sijoitukselle nopeamman tuoton ja parantaakseen arkeaan niin kuin erään Soavinandrianan kotitalouden tapauksessa.

² Kenttätyöjakson aikana huomasimme, että ne, jotka eivät olleet osallistuneet lukutaito-opetukseen, olivat aggressiivisempia ja uhmakkaampia. Hyödynsaajat olivat selvästi kohteliaampia (niin lapset kuin aikuisetkin).

³ Tätä termiä käyttää CORE Group kuvaamaan äitejä, jotka ruokkivat lapsensa leikkien. Leikit, jotka ovat äidin tärkein tavoite, koostuvat siitä, että lapsille annetaan ruoaksi ravinteikkaita ruoka-aineita, joita käytetään yhteisössä vain harvoin (mutta jotka eivät kuitenkaan ole tabu), kuten pieniä rapuja tai kananmunia, jotka parantavat lasten ravitsemusta.

Vangit

Vankien toivo palaa. He voivat käydä kirjeenvaihtoa perheensä kanssa. Toiset kopioivat erilaisia teknisiä ohjeistuksia ajatellen vapautumisensa jälkeistä työllistymistään. He tietävät, mihin mennä ja miten päästä sinne.

Haute Matsiatran erityispiirteitä

ASAMA

ASAMA-lapset jatkavat opintojaan. Hankkeen tuki mahdollistaa sen, että he jatkavat koulutietään yläluokille asti.

Negatiivinen erityispiirre: menestys alakoulun päättökokeissa on niin huimaa, että vanhemmat saattavat suunnitella lapsiensa lähettämistä julkisen koulun sijasta ”Malagasy Mahombyn kouluun” unohtaen, että jokainen hanke päättyy aikanaan, ja lapset ovat silloin vaarassa lopettaa koulunkäynnin kokonaan.

AFI-D

Maataloustuotteiden ja kanojen varastelu on vaikeuttanut pienhankkeiden toteutusta. Näpistely on kylässä niin yleistä, että hyödynsaaja-aikuisten on vaikeaa ryhtyä toimiin köyhyyttä vastaan. Maanviljely yli 200 metrin päässä kotoa on mahdotonta. Karjankasvatukseen ei ole suositeltava vaihtoehto, sillä kylän sijaitessa vuorella eläimille ei ole tarpeeksi elintilaa.

Maan kaakkoisosan erityispiirteitä

AFI-D

Kaakkoisosan erityispiirre on naisten osallistuminen. Naisten osuus väestöstä on 80 %. Tämä selittyy paikallisella kulttuurilla. Alueen naiset eivät voi periä omaisuutta, minkä vuoksi heidän ei ole mahdollista hankkia elantoaan maataloudesta. Tämän vuoksi naispuolisten perheenpäiden on myös vaikeaa osallistua täysipainoisesti lukutaito-opetukseen: heidän täytyy huolehtia sekä kotitöistä että rahan ansaitsemisesta. Naimisissa olevia naisia taas pidättelevät heidän perhevelvollisuutensa. Vallitsevasta tilanteesta johtuen naisten oppimismotivaatio on korkea. Naiset tahtovat lisää tulonsaantimahdollisuuksia esimerkiksi kaupan saralla.

ASAMA

Jotkut miehet jättävät vaimonsa yksin lasten kanssa. Monet isättömät lapset osallistuvat ASAMA-opetukseen.

Mausteneilikan sadonkorjuuaikana lapset toimivat ajomiehinä elättääkseen perheensä. He saattavat ansaita tarpeeksi tuodakseen perheelle leivän pöytään, koska he voivat tienata jopa 30 000 ariaryä (10 euroa) päivässä markkinapäivinä. Valitettavasti sadonkorjuuaika lyhyt ja

mausteneilikkaa korjataan tavalla, joka estää kasvia tuottamasta satoa joka vuosi. Satoa ei saada kuin joka toinen tai kolmas vuosi.

Androyn erityispiirteitä

ASAMA

ASAMA-oppilaista lähes 100 % on päässyt läpi alakoulun päättökokeen ja kuudennen luokan pääsykokeen. Noissa kokeissa ASAMA-oppilaat saavuttivat toisinaan jopa kiitettävän arvosanan (korkeampi kuin 16/20), kun taas julkisen alakoulun oppilaiden keskiarvosana oli 13/20. Nämä arviot ovat Ambondron alueen opetusviranomaisten tekemiä. ASAMA-luokkien lapset säilyttävät etumatkansa yläluokilla.

AFI-D

Vaalit satuttiin pitämään samaan aikaan evaluaation kirjoittamisen kanssa. Vaaleissa huomattiin, että vasta lukemaan oppineet ”valloittivat” vaalihuoneistot toimimalla sihteerinä, ääntenlaskijana, edustajana ja jopa paikallistason päällikkönä. Ainakin kuusi henkilöä pääsi käyttämään uusia taitojaan vaalien yhteydessä. AFI-D:n hyödynsaajille maailma on avoin.

Paikallisviranomaiset ja Malagasy Mahombyn työntekijät kertoivat, että kahden vuoden jälkeen peltitaloja on yhä enemmän.

Oppimisen esteitä

ASAMA-opetuksessa

ASAMA-luokkien lapset tulevat kouluun siksi, että hanke tarjoaa koulua käyville pienen välipalan. He saapuvat kouluun tyhjin vatsoin ja lähtevät ilman toivoa siitä, että kotona olisi ateria odottamassa. Heidän pitää ensin tehdä töitä, sillä heidän vanhempansa tulevat myöhään kotiin.

Välittömiä seurauksia perheiden rahanpuutteesta ovat vaikeudet maksaa koulumaksuja ja koulutarvikkeita. Vielä merkittävämpiä ongelmia syntyy, kun koulumaksut kouluun palatessa nousevat useisiin tuhansiin ariaryyn ja summa pitää maksaa yhdellä kertaa.

Niinpä kunhan hanke kattaa tavalliseen kouluun palaamisesta aiheutuvat kustannukset, ASAMA-luokan päättäneet lapset jatkanevat opintojaan. Ilman rahallista tukea monet lapset ovat vaarassa jättää koulun uudestaan kesken.

AFI-D -opetuksessa

Hyödynsaajat kuuluvat kotitalouksiin, joissa täytyy tehdä töitä joka päivä saadakseen ruokaa pöytään. Aikuisopiskelijoilla ei ole aikaa opiskella kahdeksaa tuntia päivässä, niin kuin hankkeessa oletetaan. Kuusi tuntia päivässä on heidän mahdollisuuksiensa rajoilla, ja senkin verran vain niinä

kausina, kun peltotyöt eivät vie koko päivää. Joidenkin on vaikea löytää kolmeakaan tuntia opiskelulle.

Etenkin naisten täytyy pitää huolta perheestään eivätkä he voi keskittyä opiskeluun niin kauan, kuin koti ei ole ”kunnossa”.

Pääasialliset muutostekijät

Positiiviset tekijät

Opijan oma motivaatio: Oman tilanteen tiedostaminen ja halu oppia ovat hankkeen onnistumisen kannalta tärkeimmät tekijät. Aikuisten tahtovat kovasti, että he ja heidän lapsensa integroituvat yhteiskuntaan. Luku- ja kirjoitustaito on yhteiskuntaan kuulumisen symboli ympäristössä, jossa kirjoitetun sanan merkitys kasvaa jatkuvasti.

Ulkoisten tekijöiden luoma motivaatio: Keinottelijoiden väärinkäytökset liiketoimissa ja sukulaisten välisissä suhteissa ovat vahvistaneet tahtoa oppia lukemaan. Motivaatiota on lisännyt myös toivo siitä, että lukutaito mahdollistaisi erilaisia tulonhankintakeinoja. Perhesuhteiden ja ystävyysuhteiden paranemista pidetään erittäin suuressa arvossa. Monet solmivat ystävyysuhteita opiskelun aikana.

Hankkeen luoma motivaatio: Avustusmateriaalien ja -tarvikkeiden hankkimisessa, opetuksen maksuttomuus ja elämäntaito-opetuksen sisällyttäminen oppimisprosessiin ovat tekijöitä, jotka tekevät AFI-D:stä paljon enemmän kuin vain vaatimattoman luku- ja kirjoitustaidon oppimisen välineen. AFI-D on yksilön muutoksen väline. AFI-D on myös yhteisön kehittämisstrategia silloin, kun pienhankkeille myönnettyt rahat käytetään viisaasti ja osallistujat näkevät ponnistelujensa tuomat edut. AFI-D toimii yhteisön kehittämisstrategiana myös silloin, kun osallistujat toimivat aloitteellisesti valitessaan toimintatapoja.

Haitalliset tekijät

Kotihuolet kuten ruoan etsintä ja naisten velvollisuudet perhettä kohtaan saattavat muodostaa kompastuskiven opintielle.

Turvattomuus, mistä Madagaskarilla kärsitään, lyhentää myös opiskeluun käytettävää aikaa. Opiskelijat eivät pysty keskittymään, kun oppitunnit osuvat sellasille ajankohdille, jolloin varkaat voivat hyökätä.

Pienhankkeiden valinta kohdistuu yleensä tulonhankintatoimintoihin eikä niinkään yhteisöä hyödyttäviin tai yleishyödyllisiin toimintoihin. On tavallista, että hyödynsaajat valitsevat pienhankkeita, jotka ovat heille tuttuja. Esimerkiksi Androyssa, kun valinta kohdistuu lampaankasvatukseen, sijoitus tuottaa voittoa hyvin hitaasti. Uuhi synnyttää kerran vuodessa, mikä tarkoittaa 100 prosentin vuotuista tuottoa. Ryhähärän kasvattaminen muistuttaa luonteeltaan lampaiden kasvatusta: ryhähärkäkin synnyttää vain kerran vuodessa. Eläintä täytyy kuitenkin vahtia kokopäiväisesti. Kana sen sijaan tuottaa ainakin kymmenen munaa viikossa. Munaa täytyy hautoa

vain 21 päivää ja kuluu ehkä kuusi kuukautta, kunnes kana on kasvanut myytävän kokoiseksi. Toisin sanoen kanalla saavutetaan vuodessa vähintään 1000 prosentin tuotto.

Tämän vuoksi köyhälle väestölle tarkoitetuissa pienhankkeissa täytyy pitää yhtenä olennaisena **valintakriteerinä** sitä, että sijoitukselle saadaan nopea tuotto. Näin hanke vaikuttaa tuntuvasti kotitalouden elintasoon jo pian. Lisäksi lyhyen tähtäimen aktiviteeteissa tulee käyttäneeksi opittuja taitoja säännöllisesti ja jatkuvasti, minkä ansiosta opit eivät pääse unohtumaan. Siipikarjaa myydään tiheään tahtiin ja siinä liikkuvat pienet summat verrattuna lampaan tai naudan kasvattamiseen.

Negatiiviset erityispiirteet

ASAMA-opetuksessa

ASAMA-strategian onnistuminen on saanut hyödynsaajien vanhemmat ja muut ajattelemaan, että on parempi ottaa lapset pois julkisista kouluista ja laittaa heidät ASAMA-luokille, missä oppilaiden koulumenestys on parempi.

AFI-D -opetuksessa

Useissa paikoissa sellaiset henkilöt, jotka eivät ole vielä osallistuneet hankkeeseen, ovat kiinnostuneet lukutaito-opetuksesta päästäkseen käsiksi pienhankkeiden rahoitukseen. He eivät ole kiinnostuneita luku-, kirjoitus- ja laskutaidon tuomista hyödyistä.

Tiettyjä paikallisia yhdistyksiä kiinnostavat lähinnä taloudelliset hyödyt, ei niinkään hyödynsaajien elintason paraneminen. Yhdistyksillä ei ole seurantatyökaluja eivätkä niiden työntekijät pysty vastaamaan syvällisiin kysymyksiin hyödynsaajien tilanteesta.

Parannusehdotuksia

ASAMA ja Ambohitorsorohitra

Kehittää oppilasvalintaa

On tärkeää parantaa ASAMA-luokkien oppilaiden valintaa, sillä joissain tapauksissa vanhemmat valehtelevat lapsen tilanteesta. Lapsi saattaa olla jo käynyt Ambohitorsorohitra-kurssin tai jopa ASAMA-luokkaa aikaisemmin. Tämän vuoksi oppilasaines on hyvin heterogeenistä, mikä vaikeuttaa opettajien työtä annetun määräajan puitteissa.

Malagasy Mahomby aikoo ratkaista ongelman luetteloimalla läheisten julkisten alakoulujen oppilaat ja siirtymällä käyttämään tasokokeita sekä tekemällä yhteistyötä paikallisten päälliköiden ja yhdistysten kanssa.

Parantaa välipaloja

Mikäli mahdollista, välipala on syytä muuttaa päivän pääateriaksi. Aterian toteutuminen vaatii vanhempien panosta. Vanhemmat voivat kantaa kortensa kekoon tekemällä vapaaehtoistyötä, esimerkiksi valmistamalla ruokaa tai tuomalla elintarvikkeita sadonkorjuu-aikaan.

ASAMA-oppilaiden vanhempien auttamiseksi heidät voisi ottaa mukaan pienhankkeiden valmistelu- ja toteutusvaiheisiin, jotta he pystyisivät maksamaan koulumaksut, kun heidän lapsensa siirtyvät yläluokille.

AFI-D

Tietoisuuden herättäminen

Ideaali opiskelupäivä on pituudeltaan kahdeksan tuntia. Opiskeluun käytetyn ajan väheneminen rokottaa erityisesti niitä tunteja, jotka käytetään yhteiskunnallisen aktiivisuuden ja tietoisuuden herättämiseen.

Kotitalouksien ruokaturvan tukeminen

Pula ruoasta lukutaito-opetuksen ensi vaiheessa on intensiivisen opiskelun suurin este. HIMOn⁴ tapaisen mekanismin käyttöönotto ennen ja jälkeen lukutaito-opetuksen auttaisi aikuisopiskelijoita keskittymään opintoihin perusopetuksen neljässä vaiheessa. Näin tietoisuuden herättämistä ei laiminlyötäisi.

Ruokaturvan tukemista voitaisiin jatkaa FCB-vaiheen ajan (Formation Complémentaire de Base, perusopetuksen täydennysvaihe), jolloin pienhankkeiden⁵ toteutuksen suunnittelu alkaa.

ASAMA-luokkaa käyvien lasten vanhemmat voitaisiin ottaa mukaan FCB-vaiheeseen, HIMO-töihin ja pienhankkeisiin lasten koulumaksujen turvaamiseksi. Jos vanhemmat osallistuvat tulonhankinta-aktiiviteetteihin, he voivat maksaa koulumaksut, kun hanke päättyy.

Lyhytkestoiset tulonhankinta-aktiviteetit

Kehitysjärjestöt kuten CRS, CARE tai PSDR tekevät joissain tapauksissa työtä seudulla. Niillä on toisinaan projekteja, joiden tarkoitus on taata alueen asukkaiden ruokaturva. Tähän tavoitteeseen päästäkseen ne käyttävät ”Elintarvikkeita työtä vastaan” -menetelmää, missä työntekijät saavat työstään korvaukseksi joko riisiä tai maataloustyöntekijän päiväansioita vastaavan summan.

4 HIMO (Haute Intensité de Main d’Oeuvre): Työvoimaintensiivinen projekti. Kehitysprojektit hyödyntävät tätä menetelmää parantaakseen kotitalouksien ruokaturvaa. CRS käyttää HIMO-menetelmää paikoin maan kaakkoisosassa.

5 jos ryhmä niin päättää

Malagasy Mahombyn pitäisi lukutaito-opetusta edeltävässä vaiheessa identifoida potentiaalisia yhteistyökumppaneita ja kehittää kumppanuuksia kehitysjärjestöjen kanssa, jotta lukutaidottomat pääsisivät mukaan näiden projekteihin, etenkin edellä kuvatuissa vaiheissa.

Malagasy Mahomby voi samaten rahoittaa yleishyödyllistä työtä yhteisön hyväksi, jonka aikana järjestö tapaa potentiaalisia lukutaito-opetuksen hyödynsaajia. Olennaista on, että AFI-D:n hyödynsaaja kykenee pitämään huolta itsestään opetuksen ajan. Sama pätee ASAMA-luokkien lasten vanhempiin.

Taloudellisten pienhankkeiden hallinto

Pienhankkeista on enemmän hyötyä, jos ne takaavat nopean tuoton ja jos ne kohdistetaan sektorille, jolla on lupaavat markkinat tai jolla työskentelee muita toimijoita, joiden kanssa voi ryhtyä yhteistyöhön.

Nykyisellään pienhankkeita pyörittävät hyödynsaajien yhdistykset. Androyssa osinkoja ei jaeta jäsenille, vaan ne sijoitetaan uudelleen pääoman kasvattamiseksi. Yhdistys on vaarassa käyttää toiminnan tuotot infrastruktuuriin tai yhteisöä hyödyttäviin hankkeisiin (ilmeisesti paikallisten päälliköiden ja ryhmän päätöksellä). Pienhankkeilla ei siis ole mitään vaikutusta hyödynsaajien elintasoon. Täytyykin tukea lyhytkestoisia pienhankkeita, jotka keskittyvät pienkarjan kasvatukseen, mausteneilikan myyntiin tai pienrahoituksen myöntämiseen maan kaakkoisosassa.

Tukea yhdistyksille

Yhdistysten valinta ja niiden kapasiteetin vahvistaminen täytyy miettiä uudelleen, jotta lopputulos on sekä tehokas että kestävä. Valinnan tulee perustua yhdistyksen yleishyödyllisyyteen. Toisin sanoen yhdistykset, joiden toiminta rajoittuu maksullisten palveluiden tarjoamiseen, eivät ole kiinnostavia Malagasy Mahombyn projektin kannalta. Muutoin niiden tuki loppuu, kun hanke päättyy. Malagasy Mahombyn täytyy tehdä yhteistyötä sellaisten paikallisten yhdistysten kanssa, joita kiinnostaa köyhän väestön elinolosuhteiden parantaminen.

Hallinnon teknisen kapasiteetin lisäksi yhdistykset tarvitsevat tukea yhdistystoimintaan ja vaikuttamistyöhön, jotta ne voivat hakea julkista rahoitusta tai neuvotella sosiaalisten tai yhteisöhankeiden rahoituksesta.

Sen sijaan Malagasy Mahombyn kannattaa jättää hankkeen ruohonjuuritason hallinta kenttätyöntekijöille ja opettajille. Näillä pitäisi olla myös hankkeen taloushallinnon kapasiteettia.

2 TUTKIMUKSEN TAUSTAA

2.1 VIITEKEHYS JA METODOLOGIA

2.1.1 VIITEKEHYS

Ennen vuotta 2009 YK:n kehitysohjelma (UNDP) oli kokeillut AFI-D –ohjelmaa. Tavoitteena oli ohjelman laajentaminen. Kumppaniohjelman oletettiin tukevan mitta-asteikon määrittelemistä. Toimenpiteelle oli varattu rahoitus.

ASAMA-luokat aloittivat toimintansa kumppaniohjelman rahoittamina lokakuussa 2008. Vuonna 2009 rahoitus lakkautettiin. Taloudellisesta tilanteesta johtuen 24 ASAMA-luokan rahoitus jäädytettiin tai lopetettiin ja luokkien tulevaisuus muuttui epävarmaksi. *(24 ASAMA-luokan jatko vaarantui taloudellisen tilanteen takia, koska rahoitus jäädytettiin tai lopetettiin.)*

Tällaisesta lähtötilanteesta alkoi Taksvärkin rahoittama ja Malagasy Mahombyn toteuttama lukutaitohanke nuorille madagaskarilaisille. Useiden neuvottelujen jälkeen hankkeen toteutus päädyttiin antamaan Malagasy Mahombylle, hankkeen budjetointi UNDP:lle ja hankkeen toiminnan perustason tekninen seuranta kumppaniohjelmalle.

Valitettavasti myös kumppaniohjelma lakkautettiin. Vuoden kuluttua UNDP ei enää taannut rahoitusta. Näin ollen vastuu koko projektin hoitamisesta jäi Malagasy Mahombylle.

Hankkeen laajoja vaikutuksia on perusteltua arvostaa entistä enemmän huomioitaessa Steven Lauwerierin, Unicefin Madagaskarin edustajan lausunto (lainattu internetistä):

”...Pelkästään vuodesta 2010 vuoteen 2011, 700 000 alakouluikäistä lasta on jäänyt koulutuksen ulkopuolelle. Tämä on todellinen ongelma Madagaskarin tulevan kehityksen kannalta.”

”Sytä koulutuksen ulkopuolelle jäämiseen: väestön köyhtyminen. Taloudellinen tilanne estää joitakin vanhempia kouluttamasta lapsiaan. Rahoittajien vetäytyminen on pienentänyt myös opetusministeriön budjettia sekä kouluille myönnettyjä avustuksia.

Huolimatta tästä yleisestä sitoutumattomuudesta, koulutusjärjestelmä toimii melko hyvin perheiden sitoutumisen ansiosta, kuten Rohen d'Aiglepiere, joka johti tutkimusta, on huomauttanut: ”Madagaskarin koulutusjärjestelmä nojaa suurelta osin oppilaiden vanhempiin. Vanhemmat ovat vakuuttuneita koulutuksen tärkeydestä ja tekevät ehdottomasti kaikkensa – uhraavat kaikki voimavaransa – voidakseen kouluttaa lapsensa. He löytävät keinot, vaikka valitettavasti he saavat ulkopuolista tukea hyvin vähän, joko kansainvälisiltä järjestöiltä tai ministeriöltä. Suurimmalla osalla alueista, joilla kävimme, vanhempien on selviydyttävä yksin.”

2.1.2 METODOLOGIA

Kvantitatiivinen tutkimus

Tavoitteet:

Evaluaation ensisijaisena tavoitteena on saada kokonaiskuva hankkeesta ja sen toteutukseen osallistuvista kumppaneista.

Metodologia:

Tarkoituksena on tehdä

- **kirjallinen tutkimus**, joka mahdollistaa muun ohella
 - tutustumisen hankkeen yksityiskohtiin, toimintatapoihin ja tavoitteisiin sekä hankkeen interventioihin
 - tutustumisen hankkeen taustaan, tuloksiin ja mahdollisesti ohjelman projisointiin
 - hankkeen numeeristen tulosten kokoamisen
 - hankkeen puitteissa tehtyjen tutkimusten tulosten ja tavoitteiden sekä arviointien hallinnan ja niiden käytön arvioinnin

Luettelo käytetyistä asiakirjoista on liitteenä.

- *kenttätöjaksolla **havainnot**, joiden kautta voidaan analysoida tilannetta hankealueilla, hankkeen toteutusta, työskentelyä helpottavia tai hankaloittavia tekijöitä, menestymisiä tai epäonnistumisia, kohderyhmän asenteita ja käyttäytymistä sekä selkeitä vaikutuksia.*

Laadullinen tutkimus

Tavoitteet:

Tutkimuksen ensisijainen tavoite on saada analyttisiä arvioita projektissa mukana olleilta toimijoilta. Tutkimuksessa on käsitelty hanketta jarruttavia tekijöitä, uhkia, motivaatiotekijöitä, ongelmakohtia ja mahdollisuuksia sekä lisäksi onnistumiseen ja epäonnistumiseen vaikuttavia tekijöitä.

Metodologia:

Kaksi ensisijaisesti käytettyä tiedonkeruutapaa ovat:

- **Syvähaastattelu**, jonka pohjana on strukturoitu haastattelu. Tarkempien tulosten saamiseksi käytettiin teemahaastattelun keinoja, joissa haastattelija ohjaa haastattelua evaluoinnin pohjalta. Tämä antaa suuntaa haastattelulle, mutta haastattelijalla on

mahdollisuus esittää kysymyksiä ja pyytää tarkennuksia huomioiden haastatteluolosuhteet (ilmapiiri, käytettävissä oleva aika, avoimuus jne.).

- **Focus group (kohderyhmähaastattelu)**, jolla tarkoitetaan hankkeen kohderyhmälle järjestettyjä tapaamisia, joissa pyritään saamaan mahdollisimman paljon ajatuksia esiin osallistujien näkökulmien vastakkainasettelulla. Tarkoituksena ei ole yrittää päästä yhteisymmärrykseen eikä ratkaisuun. Haastattelun tarkoituksena on saada tietoa, jonka avulla voidaan tämentää, kumota tai vahvistaa yksilöhaastatteluissa esiin tulleita asioita ja verrata niitä ryhmässä annettuihin tietoihin. Tässä vaiheessa ensisijaisina menetelminä käytetään SEPOa ja ”nopeaa osallistuvaa arviointia” (MARP), joka kannustaa tutkimukseen ryhmätapaamisen kautta osallistuvia arvioimaan itse omaa tilannettaan ennen hankkeeseen osallistumista ja nykyään (evaluaatiohetkellä).

Haastattelut on nauhoitettu haastateltavien suostumuksella, anonymisti ja tietosuoja kunnioittaen. Myöhemmin haastattelut on kuunneltu uudestaan ja analysoitu huomioiden paralingvistiset (nonverbaaliset) seikat, jotka tulivat esiin haastattelujen aikana. Evaluaation fasilitaattori ja esimies auttoivat esianalysointivaiheessa valokuvaamisessa ja ryhmien vaihdoissa.

2.1.3 Rajoitukset

Tutkimus toteuttiin keskellä Madagaskarin sosiopoliittista kriisiä, vaalikauden aikana ja viljelykauden alkaessa. Näin ollen tiettyjen paikallisten virkamiesten, kuten kunnanjohtajien saaminen haastatteluihin oli ajoittain vaikeaa heidän vaaliehdokkuutensa vuoksi. Kriisi vaikutti myös vastauksiin ja asenteisiin haastateltavan asemasta riippumatta, mistä johtuen vastaukset vaativat huolellista analyysiä ja toistuvia tarkennuksia.

2.2 PROJEKTIN LYHYT YLEISKATSAUS

2.2.1 Tavoitteet, hankealueet ja kohderyhmä

Taksvärkki ry on keskisuuri suomalainen kansalaisjärjestö, joka rahoittaa nuoriin kohdistuvia hankkeita eri maissa. Suomessa varainhankinta perustuu ”nuorelta nuorelle” -periaatteeseen; tärkeä osa varainhankintaa on koululaisten tekemä taksvärkki-työ, jossa he työskentelevät yhden päivän ja lahjoittavat työstä saadun palkkion Taksvärkin kampanjoihin. Samalla suomalaiset nuoret saavat uusia kokemuksia ja tietoa sekä tutustuvat kehitysmaiden lasten elämään. Taksvärkin tavoitteena on tarjota suomalaisnuorille mahdollisuus oppia maailmanlaajuisista yhteisvastuuta, suvaitsevaisuutta ja ihmisoikeuksien kunnioittamista, ja samalla luoda kehitysmaiden nuorille mahdollisuuksia oikeudenmukaisempaan tulevaisuuteen. ”Nuorelta nuorelle” -periaate näkyy myös kehitysyhteistyöhankkeissa, joiden tärkeimpiä lähtökohtia ovat vertaisoppiminen ja nuorten aktiivinen osallistuminen.

Taksvärkki ja sen kumppani Malagasy Mahomby ovat tehneet yhteistyötä vuodesta 2009 lähtien. Tuolloin järjestöt aloittivat hankkeen, jonka tarkoituksena oli luoda ratkaisuja koulujärjestelmän ulkopuolelle jääneiden nuorten kouluttamiseksi ja aikuisten lukutaidon parantamiseksi Madagaskarilla. Hanke toteutettiin Malagasy Mahombyn toimesta heidän toimipaikastaan Fianarantsoasta käsin. Hanke rahoitettiin Suomen ulkoministeriöltä sekä Taksvärkki-kampanjaan osallistuneilta suomalaiskoululaisilta saaduilla varoilla. Hanke alkoi virallisesti tammikuussa 2009, mutta Madagaskarin silloisesta sosiopoliittisesta tilanteesta johtuen hanke saatiin aloitettua vasta toukokuussa 2009. Ensimmäisen vuoden aikana UNDP mahdollisti ja toteutti hankkeen toteutuksen seurannan. Hanke toteutettiin Antananarivon ympäristössä ja kolmella muulla alueella, jotka opetusministeriö oli määritellyt tärkeimmiksi kohdealueiksi. Vuonna 2011 tehdyn puolivälisarvioinnin perusteella hanketta jatkettiin kahdella vuodella (2012–2013). Hankkeen jatkovaiheessa painotettiin opetusta Androyn alueella sekä maan kaakkoisosassa, joissa koulutuksen tarve oli akuutein. Kokonaisbudjetti vuosina 2009–2011 oli 472 420 euroa ja 237 329 euroa vuosina 2012–2013.

2.2.2 Malagasy Mahomby (FFF MM)

FFF Malagasy Mahomby on voittoa tavoittelematon yhdistys, jota säätelee 3. lokakuuta 1960 määritelty asetus 60133 noudattaen madagaskarilaisten järjestöjen yleistä hallintomuotoa. Järjestö on perustettu 24. joulukuuta 1992. Jo parikymmentä vuotta sitten perustettu Malagasy Mahomby on toiminut alusta lähtien luku- ja kirjoitustaidon opettamisen parissa. Nykyinen hanke on kiinnostava, sillä se testaa toiminnan laajentamisen mahdollisuuksia.

2.2.3 Yleinen strategia

Luku- ja kirjoitustaito Madagaskarin nuorille -hankkeen päätavoitteena on lisätä mahdollisuuksia koulunkäyntiin sekä parantaa luku- ja kirjoitustaitoa Madagaskarilla. Nämä voidaan toteuttaa:

- järjestämällä mahdollisuuksia virallisen koulutusjärjestelmän ulkopuolelle jääneille nuorille, lukutaidottomille aikuisille ja esikouluikäisille lapsille,
- järjestämällä lukutaitoluokkien opetukseen osallistuville aikuisille myös muuta koulutusta heidän elinolojensa parantamiseksi,
- korostamalla yhteisössä koulutuksen tärkeyttä,
- rohkaisemalla yhteisöjen jäseniä toimimaan koulutuksen järjestämisen hyväksi,
- puolustamalla lasten oikeutta opetukseen heidän kotiseuduillaan sekä kansallisella tasolla ja
- vahvistamalla Malagasy Mahombyn hankehallinnon kapasiteettia.

Yhteistyö päättyy joulukuussa 2013. Evaluoinnin odotetaan tuottavan arvokasta tietoa hankkeen tuloksista ja siitä, mitä on opittu viisivuotisen kauden aikana. Lisäksi evaluoinnin odotetaan tuottavan suosituksia Malagasy Mahombylle sen tuleviin hankkeisiin Madagaskarilla.

3 ARVIOINNIN TULOKSET

3.1 TARKOITUKSEN MUKAISUUS JA JOHDON MUKAISUUS

3.1.1 Suhteessa kansalliseen ja alueelliseen politiikkaan

Projekti vastaa ainakin kahteen sitoumukseen ja kolmeen haasteeseen, jotka sisältyvät Madagascar Action Plan 2007–2012 -toimintasuunnitelmaan.

Sitoumus 3: koulutuksen muuttaminen.

Haaste 2: toimivan peruskoulutusjärjestelmän luominen.

Tavoite 2: Taataan saavutettujen tietojen ja taitojen sekä lukutaito-opetuksen vahvistaminen ja kestävyys.

Haaste 6: lukutaidottomuuden poistaminen

Strategia 1: Tehostetaan kouluopetuksen ulkopuolella tapahtuvaa lukutaitokoulutusta, joka kohdennetaan lukutaidottomiin nuoriin ja aikuisiin.

Sitoumus 8: kansallinen solidaarisuus.

Haaste 4: lisätään tukea erityisen köyhille ja haavoittuville.

Priorisoidut projektit ja toimenpiteet 6. Autetaan haavoittuvimpia ryhmiä pääsemään osalliseksi taloudellisesta kasvusta ja köyhyyden vähentämisestä: vahvistetaan lukutaito-opetuksen jälkeisiä toimenpiteitä; edistetään tulojen varmuutta.

Haaste 5: Edistetään naisten yhteiskunnallista, taloudellista ja kansalaistoimintaan osallistumista.

3.1.2 Suhteessa oppilaiden odotuksiin ja tarpeisiin

3.1.2.1 Yleiset piirteet

Edunsaajien tunnistaminen

Mahdollisten edunsaajien tunnistaminen tapahtuu yhteistyössä paikallisten viranomaisten tai toimijoiden kanssa, jotka tuntevat kotitaloudet. Paikallistason johtajat soveltuvat parhaiten tehtävään, yleensä yhteistyössä yhdistysten kanssa. Edunsaajien tarpeet ja odotukset tulee olla tiedossa ennen opetussuunnitelman laatimista. Lisäksi opetussuunnitelmaa on oppimisen edetessä syytä päivittää tehtyjen havaintojen perusteella.

Edunsaajien odotukset ja tarpeet

Yleensä haavoittuvan väestön tarpeet näkyvät vahvana toiveena ja haluna päästä eroon lukutaidottomuuden aiheuttamasta alemmuudentunteesta. Edunsaajien ylpeys luku- ja kirjoitustaidosta näkyy siinä, kuinka innokkaasti he kertovat uusien taitojensa tuomasta arvostuksesta ja kyvystään välttää niiden ihmisten juonet, joiden kanssa he ovat tekemisissä.

Diktaattorisukulaisten armoilla

Köyhyys yhdistettynä lukutaidottomuuteen asettaa ihmiset huonoon neuvotteluasemaan suvun ja sosiaalisten velvoitteiden täyttämisen suhteen. He joutuvat varakkaampien sukulaisten hyväksikäytön kohteeksi, koska nämä esiintyvät ylempinä ja sanelevat, miten velvoitteet jakautuvat. He tuntevat itsensä pakotetuiksi kunnioittamaan velvollisuuksiaan ja myyvät niiden vuoksi niukan omaisuutensa tai ottavat velkaa täyttääkseen ne. Tällaisia tapauksia paljastuu eniten hautojen aukaisun aikaan⁶.

Yhteiskunnallinen syrjäytyminen

Syrjimistapauksia paljastuu myös kaupankäynnissä, kuten punnitusten ja laskemisen yhteydessä. Syrjintää esiintyy etenkin tilanteissa, joissa lukutaidottomille annetaan vaihtorahoja.

Lukutaidottomien viljelijöiden tuotteet jättävät toivomisen varaa johtuen kehittyneen maataloustekniikan puutteesta. Kehityshankkeet työskentelevät mielellään sellaisten maanviljelijöiden kanssa, jotka voivat allekirjoittaa sopimuksia.

Lukutaidottomat yleensä välttelevät julkisia palveluja, joissa kaavakkeiden täyttäminen on pakollista. Suurella osalla heistä ei ole virkatodistusta tai henkilökorttia. Lyhyesti sanottuna heiltä on evätty kansalaisoikeudet. Hallinnon suhde tähän pieneen väestöryhmään ei siis ole helppo.

Perheen budjetin hallinta

Maaseudulla asuvien köyhien ja lukutaidottomien ihmisten on yleensä vaikea suunnitella talouttaan yhtä viikkoa pidemmälle, lukuunottamatta kaikkein merkittävimpiä sosiaalisia velvoitteita. Hyödykkeitä haaskataan runsaana aikana, joka kestää enintään kuukauden. Sen takia koulumaksujen maksaminen koulujen alkaessa tuottaa vaikeuksia.

Lukutaidottoman väestön selviytymiskeinot

Tilanteissa, jotka vaativat luku- ja kirjoitustaitoa, esimerkiksi härkien myynnin aikana, jolloin pitää täyttää kaavakkeita, edunsaajien on ollut pakko turvautua maksullisiin palveluihin.

Vuoden laihoina aikoina aikuisten on hoidettava jotenkin päivittäiset työnsä. Lapset jäävät kotiin,

⁶ Kyse on perinteestä nimeltä *famadihana*, jossa koko suku kokoontuu kaivamaan vainajan haudastaan.

kun ei ole varaa ostaa ruokaa ja maksaa koulumaksuja.

3.1.2.2 Antananarivon ja sen ympäristön oppilaat

Edunsaajien kategoriat

Antananarivon edunsaajat voidaan jakaa kolmeen eri luokkaan: maaseutuväestö, slummien asukkaat ja vangit. Nämä ovat kaikki köyhiä ja haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä.

Lähimaaseutu

Antananarivon lähialueilla ihmiset elävät maanviljelystä ja päivätyöläisen töistä. Sato ei ole riittävä, ja palkka liikkuu alle yhdessä dollarissa (2/3 euroa). Se on selvästi riittämätön summa jopa pariskunnalle saati kotitaloudelle, jossa on lapsia. Koulumaksuihin verrattuna summa on naurettavan vähän perheelle, jossa on neljä tai useampia lapsia.

Slummien asukkaat

Antananarivon slummien asukkaat ovat neuvokkaita. Lapset hankkivat jokapäiväisen leipänsä kantamalla asiakkaiden ostoskoreja, kun nämä käyvät torilla. Suurin osa äideistä hankkii oman ja perheensä ruoan pesemällä pyykkiä tai myymällä vettä tai paikallisilta markkinoilta ostettuja ruokatarvikkeita. Myös lapset saattavat joskus hankkia perheelle elantoa samoilla keinoilla kuin äidit.

Suurin osa näistä lapsista on menettänyt toisen tai molemmat vanhempansa. Ei ole harvinaista, että isä alkoholisoituu ja hylkää perheensä oman onnensa nojaan tai on väkivaltainen. Nuorisojengit käyttävät huumeita ja luovat riippuvuuden uhkan ASAMA-ikäisille lapsille.

Vangit

Vankien haasteena on selviytyminen. Päivän ruoka-annos on hyvin laiha. Pienimuotoinen kaupankäynti ja toimettomuus ovat vankien pääasiallista ajanvietettä.

Elämä vankilassa estää kontaktit perheeseen ja yhteiskuntaan. Tulevaisuus on hämärän peitossa ja näyttää toivottomalta. Ulkomaailma kehittyy ja muuttuu, minkä vuoksi vangit ovat entistä haavoittuvaisempia, heidän päästessä ulos vankilasta. Toisaalta niitä, jotka ylipäänsä pääsevät ulos vankilasta, voidaan pitää onnekkaina. Sosiaalinen järjestelmä on rakennettu rankaisemaan ikuisesti kaikkia rikoksiin syyllistyneitä. Vankilan ulkopuolella ei tunneta anteeksiantoa eikä sovintoa ja vangista tulee "entinen vanki". Jos lukutaidottomalla on vain vähän toivoa saada työpaikka, entisellä vangilla ei ole siihen mitään mahdollisuuksia.

Vangeilla on paljon aikaa opiskella, kunhan vain ruokaa on saatavilla, jotta he pysyvät oppimisen mahdollistavassa kunnossa. Ainoastaan he pystyvät seuraamaan opetusta kahdeksan tuntia päivässä. Heidän kanssaan "pienet projektit" vastaavat todella merkitystään, koska ne antavat toivoa, vaikka niitä ei voisikaan toteuttaa vielä vankilassa olon aikana.

3.1.2.3 Haute Matsiatran alueen edunsaajat

Köyhyyden perintö

Lasten kouluttamattomuus johtuu perheen yhteiskunnallisesta asemasta. Köyhät vanhemmat eivät kykene huolehtimaan lasten koulutuksen kuluista. Lukutaidottomuus ja köyhyys siirtyvät sukupolvelta toiselle.

Tämä voi johtua myös ympäristön turvattomuudesta, minkä takia lasten on jätävä vanhempien hoteisiin. Lisäksi heikossa asemassa oleva väestö asuu usein syrjäisillä alueilla, joilla ei ole kouluja eikä opettajia.

Kehitykselle epäsuotuisa ympäristö

Aseistettujen ryöstöjen aiheuttama turvattomuus, kasvavan sadon ryöstöt, maan (joka on jo alun perin melko hedelmätöntä) heikko saatavuus ja perinteiset kannattamattomat viljelytekniikat ovat tekijöitä, jotka eivät helpota maanviljelijöiden ponnistuksia.

3.1.2.4 Kaakkois-Madagaskarin edunsaajat

Sosiaaliset käytännöt

Kaakkois-Madagaskarin alueella naiset ovat kaikkein heikoimmassa asemassa, sillä alueen miehet hylkäävät usein kotinsa. Manambondron kunnassa opetukseen osallistujien joukossa on kolme kertaa enemmän naisia kuin miehiä. Joskus miehet jättävät vaimonsa jopa neljän yhteisen lapsen saamisen jälkeen. Tällaisissa tilanteissa äiti joutuu yksin huolehtimaan lasten selviytymisestä. Kaksi kolmasosaa AFI-D-opiskelijoista on naisia, yksi kolmasosa alle 30-vuotiaita miehiä.

Lapset eivät voi mennä kouluun taloudellisten resurssien puuttuessa. Jopa ASAMA-luokilla lapsia tarvitaan kolme kuukautta kestävän neilikan korjuun aikana asiakkaiden etsimiseen. He saavat työstä kerran viikossa tuntuvan summan (joskus jopa 30 000 ariarya), jolla voivat huolehtia perheen tarpeista. Tämä vähentää oppilaan ahkeruutta koulussa kyseisenä aikana. Jaksot ovat kuitenkin epäsäännöllisiä, sillä neilikan keruu tehdään hyvin vanhanaikaiseen tapaan, joka estää neilikkapuuta tuottamasta satoa joka vuosi.

3.1.2.5 Androyn edunsaajat

Liian vähäiset sateet

Androyn alueelle on tyypillistä erittäin pieni sademäärä. Kuivuuden sattuessa seurauksena on väistämättä nälänhätä, ellei apua saada ulkopuolelta. Aikuisten lukutaidottomuusaste on todella korkea, jopa 95 % Ambanisarikan kunnanjohtajan mukaan.

Poissaolot ja koulusta kokonaan pois jääminen liittyvät epävarmaan ruoan saantiin, mikä johtuu veden puutteesta. Maanviljely ja karjanhoito kärsivät kuivuudesta ja kotieläimet kuolevat ruoan puutteeseen. Juomavesi on kallista. Ihmiset saattavat käyttää sadevesilätköitä juomiseen ja peseytymiseen. Myös eläimet juovat niistä.

Muutaman päivän sade aiheuttaa maanviljelyryntäyksen. Täytyy istuttaa mahdollisimman nopeasti vielä, kun maaperä on kostea. Tämä ilmastollinen haaste on yksi Androyn köyhyyden syistä, ellei tärkein.

Kulttuuriset käytännöt

Pojat paimentavat karjaa. Nuoret tytöt menevät naimisiin aikaisin ja lopettavat koulun. Yleiskustannukset ovat kalliita väestölle, joka on köyhää, mutta entistä tiedonjanoisempaa. Vuoden laihat ajat ovat pitkiä. Väestö elää pienimuotoisesta bataattien, maniokin ja viljan myynnistä tai heidän täytyy matkustaa kauemmas löytääkseen päivätyöläisen töitä.

Toinen opiskelun este on perheenjäsenen kuolema⁷, sillä perhe on velvoitettu osoittamaan vainajalle kunnioitusta rakentamalla hieno ja kallis hautamuistomerkki. Perheenjäsenet menevät joskus kauas esi-isiensä mailta löytääkseen riittävän summan velvollisuutensa täyttämiseksi, välittämättä siitä kuinka kauan matka kestää.

3.1.3 Projektin sopeutumiskyky

Luonnon muutosten ja riskien suhteen

Projektin täytyy kohdata edunsaajien rajoitteet. Sen täytyy neuvotella tasapainoinen kesto toimenpiteiden toteuttamiselle. Jos kesto on liian lyhyt ja kurssi liian tiivis, edunsaajat eivät voi olla paikalla koko aikaa sosiaaloudellisten rajoitteiden vuoksi. Liian pitkäkestoisella kurssilla opiskelijat puolestaan kyllästyvät ja moni heistä jättää kurssin kesken.

Kouluttajien valinta

Toimenpiteet ovat yhtä tasapainoisia kouluttajien valinnan suhteen: resurssi- tai avainhenkilöt kuten opettajien kouluttajat ja esimiehet tulevat Malagasy Mahombysta, kun taas lukutaito-opettajat rekrytoidaan paikallistasolla, tai jos heitä ei ole saatavilla, muilta sosiokulttuurisesti samankaltaisilta alueilta. Opettajien sopeutuminen on siten helpompaa.

Edunsaajat ovat vaatineet, että lukutaitokoulutus järjestetään sadonkorjuun jälkeen ja ennen peltotöiden alkua eli touko- ja syyskuun välisenä aikana.

⁷ Kahdessa paikassa saman päivän aikana meitä ei voitu ottaa vastaan kylässä tapahtuneiden kuolemien vuoksi.

Linjaus, omistajuus ja yhteensovittaminen suhteessa muihin toimiin

Malagasy Mahombyn on vaikeaa kattaa kaikki tämän lisäkoulutusvaihtoehdon kulut. Se saa tukea paikallisilta toimijoilta, joita ovat esim. kirkkojen hyväntekeväisyysjaostot tai paikalliset yhdistykset.

Suurin osa toiminnasta tapahtuu uskonnollisten yhteisöjen tiloissa, kouluissa tai vankiloissa, tai yksinkertaisesti puun varjossa pihalla. Kumppanuus pitkäaikaisten toimijoiden kuten katolisten vankilapappien (Aumoneries Catholiques des Prisons, ACP) tai yhdistysten kanssa on hyvin tärkeää, jotta voidaan ratkaista paikallistason ongelmia, varmistaa toiminnan seuranta ja löytää keinoja hankittujen tietojen ylläpitämiseksi.

Johdonmukaisuus ja täydentävyys muiden projektien suhteen

Kehitysjärjestöt kuten Catholic Relief Service CRS ja CARE tekevät yhteistyötä joidenkin maanviljelijäryhmittymien kanssa. Järjestöjen käytännöt pakottavat turvautumaan muodollisiin sopimuksiin, joita lukutaidottomat maanviljelijät eivät pysty yhdistysten ja edunsaajien sanojen mukaan lähellekään täyttämään. Malagasy Mahombylla ei kuitenkaan ole yhteistyösopimuksia näiden järjestöjen kanssa.

Muut vasta saapuneet toimijat eivät ole pyytäneet päästä tekemään yhteistyötä Malagasy Mahombyn kanssa lukutaitokoulutuksensa suhteen, esimerkkinä CRS Kaakkois-Madagaskarilla.

Haute Matsiatran alueella hankkeelle on etua aiemmista lukutaitokoulutuksista, joiden hyötyjä osallistujat eivät kuitenkaan olleet vielä kokeneet. Heille ne olivat kokeiluja ilman suurta omistautumista. Ne, jotka ovat hyötynneet Malagasy Mahombyn yhteistyössä Taksvärkin kanssa toteuttamasta lukutaitohankkeesta, ovat motivoituneempia.

Malagasy Mahombylla ei ole yhteistyösopimuksia muiden kehitysprojektien kanssa.

3.2 TEHOKKUUS JA VAIKUTUKSET

3.2.1 Tavoitteiden saavuttaminen

Kvantitatiiviset tulokset erinomaisia

Hankkeen rekisteröidyt tulokset:

- 6876 nuorta ja aikuista opiskelijaa AFI-D:ssä ennakoidun 4200 sijasta, eli 163,71 %:n toteutuma
- 2038 on saanut ammattikoulutuksen suunnitellun 2340 sijasta, eli 87,09 %:n toteutuma
- 80 pientä yhteisöhanketta
- Kaikki suunnitellut 27 resurssikeskusta on perustettu
- 6494 lasta on käynyt ASAMA-opetuksessa ennakoidun 2250 sijasta, eli 288,62 % enemmän
- Näistä 6494 lapsesta 1493 on siirtynyt CEG-kouluun (22,99 %).

- Ambohisoratra-opetukseen osallistuneista lapsista 1312 on jatkanut julkiselle ala-asteelle. Kaiken kaikkiaan ennakoitujen 1620 lapsen sijasta jopa 2805, eli 173,15 %, jatkoi formaalin koulutuksen piirissä. Julkiselle ala-asteelle on helpompi jatkaa kuin CEG-kouluun, erityisesti kaupunkialueilla.

Malagasy Mahomby on saavuttanut suunniteltua suuremmat tulokset sille allokoitulla budjetilla. Tämä osoittaa, että nuorten ja aikuisten lukutaito-opetus on järjestöllä hallussa. Lisäksi hankittuja materiaaleja voidaan käyttää vielä hankkeen päätyttyä.

Kvalitatiiviset tulokset vaihtelevia

Laadulliset tulokset vaihtelevat alueittain ja jopa luokittain. Tilannetta kuvaa hyvin se, että Androyn ASAMA-oppilaista lähes 100 % sai alakoulun päättötodistuksen ja jatkoi CEG:hen, kun taas Antananarivon köyhillä asuinalueilla päättötodistuksen sai 70 % ja yläkouluun jatkajien määrä oli hyvin matala.

Marombyn aikuisopiskelijoiden tekstit ovat lähes lukukelvottomia, kun taas joidenkin muiden käsinkirjoitus voisi herättää jopa kateutta. Kvalitatiivinen vaihtelu riippuu erilaisten prosessien kulusta, kuten viivytyksistä maksuissa, jotka tulevat yhdistysten kautta sekä ulkoisista muuttujista, kuten ilmastollisista vaihteluista ja taloudellisten toimintojen moninaisuudesta.

3.2.2 Selvitys tuloksista

Työvoimaresurssit

Malagasy Mahombylla on sisäisenä henkilöstöressurssina asiantuntijoita, jotka voivat tilanteen mukaan joustavasti toimia lukutaito-opettajina eri tilanteissa.

Hanke osoittaa, että järjestöllä on käytettävissään henkilöstökapasiteettia tarpeen mukaan. Malagasy Mahombyn tiimistä suurimmalla osalla on kokemusta muutoksen ja koulutuksen edistämisestä kehityksen aikaansaamiseksi.

Resurssien mobilisointi on alkanut yhteisön elämänlaatua parantavista pienistä teoista, joilla on suuret vaikutukset. Järjestön tehokkuutta selittää sen jatkuva pyrkimys korkeaan laatuun sekä tahto ja aloitteellisuus ulkopuolisten tukijoiden kanssa ja ilman niitä 20 vuoden aikana.

Materiaaliset resurssit

Hankkeen toteuttamiseksi tarvittava logistiikka, liikkuva kalusto sekä opetusvälineet ja -materiaalit ovat olleet riittäviä. Resursseja liikutellaan tarpeen vaatiessa. Resurssikeskusten tulisi kuitenkin parantaa kirjojen tarjontaa.

Haastatteluissa ja havainnoissa huomattiin, että vasta lukemaan oppineet eivät toivo vain koulukirjoja, vaan tarinoita kuten *Ikofetsy ja Imahaka*. Madagaskarilaisten innostuksen fiktiivisiin tarinoihin voi nähdä myös heidän mieltymyksissään radiokuunnelmiin ja elokuvaan. Nämä mieltymykset tulisi huomioida lukemaan oppineiden kanssa tehtävässä työssä. Tarinoiden jälkeen suosituimpia olivat siipikarjaa käsittelevät teokset. Opetuksen alkuvaiheen aikana ja sen jälkeen oppijat valitsevat kirjat, joita he käyttävät oppimiseen.

Rahalliset resurssit

Malagasy Mahomby ei kokenut byrokratiaa ongelmaksi ja pitää tuloksia tärkeämpinä kuin hallinnollisia vaatimuksia. Järjestö vaalii keskeisenä arvonaan perinteisiä madagaskarilaisia verbaalisia sopimuksia, jotka muutoin ovat alkaneet kadota käytännön politikoinnin jalkoihin.

Yhteisön kehittyminen

Hanke vastaa väestön todelliseen tarpeeseen ja hyväntekeväisyysjärjestöjen huolenaiheisiin.

Lukutaito-opetus ei vastaa vain tarpeeseen lukea ja kirjoittaa. Siihen liittyy myös psykososiaalinen ulottuvuus sen tarjotessa oppijoille mahdollisuuden päästä köyhyyden kierteestä. Haavoittuvassa asemassa olevat ihmiset ovat tietoisia kirjoituksen kasvavasta merkityksestä yhteiskunnassa ja pyrkivät kaikin voimin siihen, että heidän lapsensa pääsisivät kouluun.

Paikalliset kumppanit

Myönteiset puolet

Vaikka rahoitusta ei ole, hyväntekeväisyyteen tai koulutukseen keskittyvät, hankkeessa toimineet paikallisyhdistykset pyrkivät jatkamaan toimintojaan kohtaamistaan haasteista huolimatta. Ne pyrkivät ottamaan käyttöön lähiympäristönsä sosiaalisen pääoman ja kaikki resurssinsa.

Esimerkkejä

- a) SPMO on paikallisen ECAR:n haara Antananarivon köyhällä alueella. Se on kokoontunut selvittääkseen, kuinka jatkaa ASAMA-tunteja Malagasy Mahombyn lopetettua ottamalla mukaan esimerkiksi paikallisia seurakuntia.
- b) Mangarivotran yhdistys haluaa pitää ohjaajan, jotta ei tarvitsisi etsiä uutta henkilöstöä sitten, kun rahallista on tukea useammille luokille.
- c) Andohatapanakan kehittämiskeskus⁸ tarjoaa ammatillista koulutusta ja hankkii harjoittelupaikkoja ASAMAN käyneille nuorille, jotka ovat liian vanhoja jatkamaan

⁸ Andohatapanakan kehittämiskeskus (Centre de Développement d'Andohatapanaka) tukee paikallishallintoa kaupunkialueella, joka sijaitsee Antananarivosta länteen. Se tarjoaa koulutusta sekä teknistä ja taloudellista tukea alueen köyhille ihmisille.

opintojaan. Andohatapenakan kehittämiskeskus on alkanut soveltaa ASAMA-strategiaa omassa työssään.

- d) Eräs paikallisyhdistys, jota ylläpitää yksi henkilö, jatkaa ASAMA-opetuksen tarjoamista omilla varoillaan ja omassa kodissaan, koska tilojen vuokraus olisi liian kallista.

Kielteiset puolet

Yhdistysten osallistumiseen liittyy myös kielteisiä puolia. Aiempien kehitysprojektien tarpeita vastaamaan syntyneet yhdistykset odottavat vain rahoitusmahdollisuuksia, ilman suunnitelmia toimintojen jatkamisesta. Tämä heijastuu myös seurantatyön laatuun. Jotkin yhdistykset eivät ole juurikaan perillä edunsaajien kuulumisista.

Kevyt hallintotiimi

Hyvää menestystä selittävät myös ennakoitua pienemmät hallintokulut. Järjestö mobilisoi resurssejaan jäsentensä käytettävyyden ja asiantuntemuksen sekä hankkeen tarpeiden mukaan.

Tästä voi aiheutua puutteita johtokunnan kykyyn tehdä systemaattista seuranta. Seuranta tarjoaa kuitenkin lisätukea alueellisille koordinaattoreille ja ohjaajille. Seuranta tehdään erityisasiantuntemuksen avulla, jota useilla yhdistyksen/johtokunnan jäsenillä on erityispiirteidensä ja kokemuksensa kautta.

Seurannan työkalut

Samat työkalut, joita Taksvärkki hyödyntää projektin ymmärtämiseksi ja seuraamiseksi välimatkan päästä, auttavat myös Malagasy Mahombya seuraamaan asioita, jotka ovat välttämättömiä hyvän hallinnon ja säännöllisen tiedonkeruun kannalta. Ne paikkaavat teknistä seuranta, jota UNDP:n yhteistyöohjelman oli alun perin tarkoitus suorittaa.

Nämä työkalut auttavat vahvistamaan järjestön kompetensseja tulevien toimintojen toteuttamiseksi, erityisesti käytännössä ja taloushallinnossa. Mainitsemme erityisesti puolivuotisraportit ja tilintarkastuskertomukset.

3.2.3 Seuraukset

Hankkeen vaikutuksista

Hanke on ollut niin menestyksenkäs, että hankkeen ulkopuolelle jääneet paikalliset viranomaiset toivovat kovasti, että Malagasy Mahomby jatkaa hanketta ja kouluttaa julkisten ja yksityisten koulujen opettajia hyödyntämään järjestön käyttämää pedagogista lähestymistapaa.

Osa julkisissa alakouluissa toimivista lukutaito-opettajista on omaksunut opetusmetodin omille tunneilleen. Nämä viranomaiset ja opettajat voivat auttaa toiminnan leviämisen puolesta puhumisessa nykyisillä toiminta-alueilla ja muillekin alueille.

Hyödyt Malagasy Mahombylle

Kokemus

Taksvärkin kanssa toteutettu hanke antoi Malagasy Mahombylle tilaisuuden tarkastella vahvuuksiaan ja heikkouksiaan. Jos lukutaito-opetusta laajennetaan, yhdistys voi hyödyntää positiivisia saavutuksia, korjata puutteita ja hallita paremmin lukutaitoprojekteihin liittyviä haasteita. Saavutukset voidaan jakaa kahteen ryhmään: teknis-pedagogisiin ja hallinnollisiin.

Järjestö on myös tietoinen puutteistaan jäsentensä aktivoimisessa ja kapasiteetin vahvistamisessa. Lukutaitoprojektia pilotoitaessa tulisi pitää säännöllisesti yhteisiä palaverreja, jotta opittuja asioita ja tuloksia voitaisiin jakaa.

Materiaalien hankinnat

Malagasy Mahombylla on tarvittavat materiaalit, joilla tehdä työtä tehokkaammin mahdollista ulkopuolista tukea hyödyntäen.

Järjestöllä on nyt pysyvät tukikohdat toiminta-alueilla. Jos aiemmin toiminta oli sattumanvaraista ja riippuvaista taloudellisesta tilanteesta, niin nyt voidaan toimia toiminta-alueilla aina muiden fokonthaneiden ja kuntien rajalle asti. Sosio-kulttuurinen konteksti on jo tuttu. Muitakin järjestön toimintoja, kuten IMD:tä⁹ voidaan soveltaa näillä alueilla. Hankkeen alueilla on jo suoritettu yliopisto-opiskelijoiden harjoitteluja, ja ne ovat johtaneet kandidaatti- ja maisteritason opinnäytetöihin.

Sisäisten voimavarojen rajat

Useimmilla järjestön jäsenillä on omat siviiliammattinsa ja he toimivat kokoaikaisten hanketyöntekijöiden tukena. Tämä vaikeuttaa jonkin verran toiminnan jaksottaisuutta ja paikallistason ristiriitojen ratkaisemista, joiden suhteen kentällä olevat hanketyöntekijät eivät voi tehdä välittömiä päätöksiä.

Hanketyöntekijät ovat vaarassa ylikuormittua, kun monia ongelmia ilmenee samanaikaisesti eikä alueen koordinaattoreilla ole riittävää ammattitaitoa ratkoa niitä yksin. Tämän kaltaisella hankkeella olisi hyvä olla vähintään yksi työntekijä, joka keskittyy vain seurantaan ja arviointiin.

⁹ IMD: Ingénierie pour le Management des actions de Développement, Malagasy Mahombyn yksityisen yliopiston tarjoama koulutus paikalliskehityksestä.

3.3 HANKKEEN VAIKUTUKSET

3.3.1 Taloudelliset vaikutukset

Tuotannon kasvu

Lukutaito-opetuksen jälkeen opiskelijat tekevät ryhmissä yhteisiä pienhankkeita toimeentulon kehittämiseksi. Kun hankkeet toimivat hyvin, tuotanto kasvaa kaksin- tai jopa kolminkertaiseksi. Osa sadosta pitää myydä ja toinen osa säästää ruokaturvan takaamiseksi.

Aikaisemmin pienviljelijät haparoivat yritystensä kanssa. Jotkut ovat kokeneet epäonnistumisia. Hyödynsaajien keskuudessa on havaittavissa vahva halu oppia ja parantaa toimintaa.

Pienryhmät analysoivat tilanteen ja sopeuttavat toimintojaan tarpeen mukaan sekä pyrkivät käyttämään mahdollisimman moderneja tekniikoita, ja jopa siirtymään maanviljelystä kanojen tai sikojen kasvatukseen.

Parempaa taloushallintoa

Asianosaiset hoitavat nyt itse virallisten kaavakkeiden täyttämisen, syntymätodistuksen hankkimisen ja karjan myymisen.

Työnantajat ovat huijanneet hyödynsaajia. Aikaisemmin lukutaidottomat hallitsivat kolikot tai pienet setelit, mutta suuret setelit hämmensivät heitä. Lukutaito on antanut hyödynsaajille mahdollisuuden laskea itse ja vaatia heille kuuluvaa osuutta.

Yhteistyöryhmät toimivat paremmin, mikä on vähentänyt individualismia. Köyhien on entistä helpompi työskennellä yhdessä.

Uskallus yrittää

Masianakan alueella lukutaidon oppineet uskaltavat pyytää ennakkoa pomoilta työskennellessään mausteneilikoiden kerääjinä. Naiset ovat alkaneet myymään riisiä tai muita kauden tuotteita.

Ryhmä naisia hallinnoi varoja, joilla rahoitetaan jäsenten toimintaa. Näin he voivat välttää lainanottoa koronkiskureilta.

Negatiivinen puoli on se, että ihmiset, joille on lahjoitettu kalastusverkkoja hankkeen aikana, hylkäävät kalastuksen neilikkesesongin ajaksi. Tämä vaikuttaa varallisuuteen sekä nostaa alueen elintarvikkeiden ja kalan hintoja.

3.3.1.1 Antananarivon erityispiirteet

Piilevät kompetenssit (taidot, kyvyt)

Valmiuksia hankitaan, mutta naisten ja varttuneempien ASAMA-luokan nuorten on edelleen hankalaa saavuttaa itselleen markkinaosuus ompelimo-, puuseppä- tai takomoaloilla. Antananarivon markkinoille pääsy on hankalaa mutta mahdollista.

Antananarivo erityispiire on ”isojen ASAMA”¹⁰. Tutkimustyö on vielä alkutekijöissään, mutta lapset, jotka eivät voi osallistua yläkouluun (CEG), ahkeroivat vakavissaan teknisen koulutuksen aikana. Sekä vanhemmat että lapset ovat huolissaan lasten tulevaisuuden työnäkymistä.

Tällä hetkellä puusepät ja ompelijat odottavat markkinoiden kehittymistä tietäen, että asianomaisten toimijoiden määrä ei ole vielä tarpeeksi suuri yhdistettyjen palvelujen perustamiseksi.

Paikallisyhdistyksen tuki

Andohatapanakan kehittämiskeskuksen (CDA) osallistujat hyötyvät alueella tarjottavasta mikrorahoituksesta. He voivat ottaa rahastosta lainoja ja maksaa takaisin sitten kun heillä on varaa. Lainojen suuruus vaihtelee kolmesta kymmeneen euroon. CDA:n välittäjänrooli on tässä tärkeä.

Toiset saavat teknisen koulutuksen ja heidät sijoitetaan harjoittelijoiksi yrityksiin¹¹. Heidän käytöksensä on ratkaisevaa niille, jotka tulevat jatkossa hyötymään näistä harjoittelupaikkamahdollisuuksista. Vanhojen paikkansa löytäneiden / työpaikan saaneiden työntekijöiden ja harjoittelumahdollisuuksia etsivien välille syntyy hiljainen kummijärjestelmä.

3.3.1.2 Androyn erityispiirteet

Tulonlähteiden monipuolistaminen

Mikroprojekteihin osallistuminen on massiivista ja ahkeraa ankan ilmaston aiheuttamista vaikeuksista huolimatta. Tulonlähteet monipuolistuvat ja ansioita saadaan puusepän töillä,

¹⁰ Ankadimangan yhdistys on tietoinen sellaisten lasten ongelmista, jotka ovat seuranneet ASAMA-luokan opetusta mutta eivät voi jatkaa julkisissa kouluissa. Yhdistys on suunnitellut toimenpiteitä, joilla näille lapsille annetaan ammatillisia taitoja, jotta he pääsevät integroitumaan työelämään.

¹¹ Kuten ravintoloihin Antananarivossa sekä sen lähialueilla

mehiläistenhoidolla, ompelijana, vuohien kasvatuksella, risiiniöljyä jalostamalla sekä pienimuotoisella maniokin ja bataatin myymisellä.

Kaksi seikkaa estää hyödyntämästä myönnettyjä avustuksia parhaalla mahdollisella tavalla.

Yhdistysten hallinto: Yhdistykset tyytyvät maksamaan tukia, eivätkä tee mitään pienhankkeiden menestymisen eteen. On käynyt jopa niin, että yhdistyksen vastuuhenkilö ei tiedä, mitä ruohonjuuritasolla tapahtuu.

Alueen asukkailla on tapana investoida härkien kasvattamiseen varmistaakseen, että heillä on varaa pitää hautajaiset jonkun perheenjäsenen kuollessa. Hautajaiset järjestetään härkien myymisestä saaduilla varoilla. Varat on jäädytetty pitkäksi aikaa sen sijaan, että niitä käytettäisiin parantamaan perheen toimeentuloa.

Heikkous pienhankkeiden tukemisessa

Paikallisyhdistyksillä ei ole tarpeeksi yrittäjähenkkeä lukutaidon oppineiden tukemiseksi.

Seuranta ei tehdä välineillä, jotka mahdollistaisivat jäsenten tukemisen paremman tuottavuuden saavuttamiseksi tai suhteiden luomiseksi paikallisiin liikekumppaneihin, jotta heitä voitaisiin rohkaista lähtemään mukaan maataloustuotantoon tai lyhyen syklin karjan kasvatukseen ja lisäämään kaupallista liiketoimintaa.

Esimerkiksi vuohi poikii kaksi kertaa vuodessa, mikä tarkoittaa 300 prosentin tuottoa vuodessa. Lampaiden kasvatusta tuottaa 200-prosenttisesti, sillä uuhet poikivat vain kerran vuodessa ja lisäksi lampaat sopeutuvat heikommin kuiviin olosuhteisiin eikä lampaan villan hyötykäyttö ole alueella tuttua.

3.3.2 Psykososiaaliset vaikutukset

3.3.2.1 Yhteiset psykososiaaliset vaikutukset

Hankkeen vaikutukset näkyvät kaikilla toiminta-alueilla ja hankkeen edunsaajien keskuudessa. Muutos tuntuu erityisesti niiden edunsaajien kohdalla, jotka ovat seuranneet ahkerasti kaikki vaiheet ja opiskelleet noin kuusi tuntia päivässä.

Kansalaisten osallistuminen

AFI-D: Ennen hanketta edunsaajat joutuivat pyytämään (joskus maksullisia) palveluja niiltä, jotka osaavat lukea ja kirjoittaa. Tällä hetkellä oppilaat, jotka ovat voineet seurata säännöllisesti opetusta, lukevat ylpeinä itse kirjeensä ja vastaavat niihin ilman avustusta, lukevat ilmoituksia sekä täyttävät itse kunnalliset kaavakkeet.

Yksi voimakkaimmin esille tuoduista ylpeydenaiheista on rohkeus ilmaista omat ajatukset yhteiskunnassa. Osallistuminen keskusteluihin vaikuttaa erittäin tärkeältä, päätellen siitä innostuksesta, jolla kaikki haastatellut toivat sen esille.

Kypsyys ja näkemys tulevaisuudesta

AFI-D: Sikäli kun eristäytyminen oli määrittänyt tämän väestönosan elämää, he ottavat enemmän vastuuta ja heistä on tullut sosiaalisempia. Joistakin on tullut Fokontanyn johtajia. Toisille annetaan vastuu kuorosta tai osan liturgian toimittamisesta evankelioimiskampanjoissa kirkossa. Toiset liittyvät yhteisön terveystoimikomiiteihin, joko jäseninä tai työntekijöinä. Terveystoimikomiite on tunnustanut terveystoimikomiiteen työntekijän toimen.

ASAMA: Nuoret ovat innoissaan siitä, että heillä on myöhemmin mahdollisuus saavuttaa jokin ammatti. Lapset unelmoivat muun muassa lääkärin, opettajan, lentäjän, kuljettaja-mekaanikon, vapaan ammatin harjoittajan ja virkamiehen ammateista. Nämä tavoitteet ovat merkittäviä motivoijia lapsen elämässä.

Oman arvon tiedostaminen

AFI-D: Uudet lukutaitoiset uskaltavat ottaa osaa uskonnollisiin toimituksiin. Lukutaitoisuuden psykologinen vaikutus on tunne yksilön arvosta ihmisenä ja sosiaalisena olentona. Luku- ja kirjoitustaito on ensimmäinen askel kohti avautumista itselle ja muille ihmisille.

Oman arvon tiedostaminen on – erityisesti vangeille – ensimmäinen askel kohti itseluottamusta ja yhteiskuntaan integroitumista. Toiveikkaat tulevaisuuden näkymät ovat riittävä motivaatio, joka tukee ahkeraa opetukseen osallistumista.

Perheen organisoinnin/suunnittelun parantuminen

AFI-D: Vanhemmat ovat tyytyväisiä voidessaan seurata lastensa opiskelua, reissuvihkoja ja läksyjentekoa. Joskus tilanne on päinvastainen, kun lapset osaavat vanhempiaan enemmän ja auttavat heitä mielellään etenemään vielä nopeammin.

Perheen budjetti suunnitellaan hieman aiempaa paremmin. Naiset uskaltavat neuvotella koulun kanssa maksujen viivästymisestä tai muista hyvin tärkeistä tekijöistä, kuten ruoan puutteesta. Maan kaakkoisosassa koulu hyväksyy järjestelyt, mutta Antananarivossa koulut eivät halua muuttaa säännöksiään.

Itsensä ja muiden kunnioittaminen

ASAMA: Vanhemmat ja opettajat ovat yhtä mieltä siitä, että opetusta seuranneet lapset ovat alkaneet muuttua kohteliaammiksi, tottelevaisemmiksi sekä rauhallisemmiksi.

AFI-D: Aikuiset kokevat itse muuttuneensa. Heistä on tullut kohteliaampia ja vähemmän aggressiivisia muita kohtaan.

Lukutaitokampanjan jälkeen oppilaat pystyvät ilmaisemaan itseään ilman aggressiivisuutta. Opetuksen kriittistä ajattelua parantavat keskustelut ovat kehittäneet heitä kurinalaisuuteen ja ajatusten vaihtoon.

3.3.2.2 Antananarivon erikoispiirteet

Yleisesti ottaen Antananarivon etuna ovat hyvät paikallisyhdistykset, vaikkakin ne ovat erimuotoisia, kokoisia ja vahvuisia. Ne erottautuvat sitoutumisellaan sosiaaliseen tai hyväntekeväisyystyöhön.

AFI-D:

Perheenjäsenten väliset siteet ovat vahvistuneet sen seurauksena, että vanhemmat seuraavat lapsiensa koulutusta. Aikaisemmin lapset käsitettiin pelkästään lisätyövoimana tai -tulonlähteinä.

ASAMA:

Slummialueiden asukkaiden keskuudessa muutokset, jotka liittyvät edunsaajien ulkoisesta olemuksestaan huolehtimiseen, ovat huomattavia. He huolehtivat henkilökohtaisesta hygieniastaan. Heidän vaatetuksensa on siistimpää, puhtaampaa ja siveämpää. Lapset erottuvat kanssakäymisessä muista huomaavaisuudellaan, kuuliaisuudellaan ja toisten kunnioittamisella. Aloittaessaan lapset olivat kurittomia, opettajat kuvailivat heitä ”sekasorroksi”. He kiipesivät pöydille, tulivat ikkunoista sisään, riitelivät ja tappelivat. Oltuaan kuukauden koulussa, he olivat kurinalaisempia.

3.3.2.3 Haute Matsiatran erityispiirteet

Sosiaalinen tuki

Nuorilla lukutaidottomilla ei ollut virkatodistuksia. Nyt he uskaltavat mennä virastoihin hakemaan tietoa. He ovat hakeneet jopa kansallisen henkilökorttinsa.

Sosiaaliset suhteet ja keskinäinen apu alkavat asettua uomiinsa. Edunsaajat havaitsevat yhtenäisyyden lisääntyneen sekä pienten varkauksien ja kateuden vähentyneen. Ihmiset alkavat tehdä yhteistyötä.

Muutos johtuu ajatustenvaihdosta, jonka aikana edunsaajat jakoivat keskenään kiinnostuksen kohteitaan ja toteuttivat yhdessä pienhankkeen.

Hankealueiden sisäiset vaikutukset

Fokus-ryhmien aikana vähän alle puolet läsnäolijoista ei uskaltanut puhua. Osallistujia oli pyydetty kirjoittamaan etu- ja sukunimensä sekä kotipaikkansa. Osallistujalistassa oli nimiä, joista oli lähes mahdotonta saada selvää.

Puutteet voivat johtua sosiaalisesta ja ravinnonsaannin epävarmuudesta, jotka vähentävät joillakin alueilla aikaa osallistua opetukseen ja kriittistä ajattelua kehittäviin keskusteluihin.

Lisäksi Haute Matsiatra on yksi niistä alueista, jotka ovat hyötynet useista hankkeista. Yhdistykset ovat syntyneet näistä kehityshankkeista ainoastaan saadakseen rahoitusta. Tämä ajattelutapa vallitsee vieläkin joidenkin edunsaajien ja paikallisyhdistysten keskuudessa. Edunsaajia motivoivat syyt ovat usein vaikeasti hahmotettavissa.

3.3.2.4 Maan kaakkoisosan erityispiirteet

AFI-D:

Oppilaiden kokoonpano

80 % oppilaista on naisia. Kaakkoisosien tapojen mukaan naiset eivät voi saada perintöä. Näillä aviomiestensä hylkäämillä, maaseutualueilla asuvilla naisilla on vain vähän resursseja ja hyvin niukat mahdollisuudet huolehtia lapsistaan. Juuri tämä käytäntö on perimmäinen syy, joka tekee naisista psykologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti haavoittuvaisia. Erityisesti nuorten ja aikuisten lukutaidon saavuttamisen positiivinen vaikutus koskettaa naisia ja tyttöjä maan kaakkoisosassa.

Paikallisten mahdollisuuksien oivaltaminen

Hyödynsaajissa voi havaita yrittäjähenkisyyttä. Ensiksikin lukutaito on antanut hyödynsaajille mahdollisuuden käyttää luovuutta heidän hyödyntäessään paikallisia sosioekonomisia käytäntöjä, kuten sellaisia lainoja, joiden korot ovat niukkana aikana kohtuullisemmat. Toisekseen hyödynsaajat uskaltavat pyytää esimiehiltä ennakkoa sadon keräämisestä. Tällöin edunsaajat saavat starttirahaa ja esimiehet lisää tuotteita.

Toinen suuri muutos yhteisön keskuudessa on joidenkin naisten uskallus alkaa jakaa ateria tasapuolisemmin kotitaloudessaan. Kulttuurin mukaan miehet syövät ensimmäisinä itsensä kylläisiksi ja vasta tämän jälkeen naiset ja lapset saavat osansa. Erään kaakkoisosan paikallisyhdistyksen ("Les femmes leaders") aloite mahdollisti tämän uroteon toteuttamisen. Tämä muutos on yksi positiivinen puoli hankkeen ja paikallisyhdistysten yhteistyössä.

Kolmas merkittävä muutos on niiden naisten rohkeus, jotka uskaltavat jatkaa lukemisen ja kirjoittamisen opettelua siitä huolimatta, että heidän aviomiehensä paheksuvat sitä. Miehet

päätyvät lopulta kannustamaan naisia, kun he havaitsevat kotitalouden hoitamisessa tapahtuvan muutoksen, joka näkyy siisteytenä ja resurssien järkevänä käyttönä.

ASAMA:

Naisten tilanteen välittömänä seurauksena ASAMA-luokkia käyvät pääosin edellä mainittujen haavoittuvaisten naisten lapset. Neilikoiden poimintasesongin aikaan he jäävät pois koulusta täsmällisesti kerran viikossa, sillä heidän roolinsa on tinkiä paikallisten kerääjien hyväksi. Kaakkosiosien asukkaat kertovat, että sadonkorjuu ei ole systemaattista vuosittain sillä poimimistavan vuoksi neilikka ei pysty tuottamaan satoa joka vuosi.

3.3.2.5 Androyn erityispiirteet

Androyssa koordinaattorit arvioivat osallistuneiden aikuisten läpäisytaasoksi 85 %. He voivat käydä virastoissa, osallistua sosiaalsiin aktiviteetteihin, välittää hankittua tietoa ja he ymmärtävät hieman enemmän heidän jokapäiväiseen elämäänsä ja hyvinvointiinsa vaikuttavista asioista.

Ambohitorsotra ja ASAMA

Ambohitorsotra- ja ASAMA-luokkien lapsista vain ne jotka eivät saapuneet kokeisiin, eivät läpäisseet luokkaa eivätkä päässeet normaaliin kouluun. ASAMA-luokan lapset eivät vain läpäisseet CEPE-koetta ja kuudennen luokan pääsykoetta, vaan tekivät sen kolme pistettä paremmalla keskiarvolla kuin lapset, jotka olivat seuranneet viisi vuotta virallista opetusta (13/20 EPP:n oppilaat, 16/20 ASAMA:n oppilaat). He säilyttävät paremmuuden myös korkeammilla luokkasteilla.

Menestys yllätti myös paikalliset opetuksesta vastaavat. He pyysivät meitä jakamaan käyntimme aikana kokemuksia opettajien kesken siitä, kuinka opetuksen tasoa voitaisiin parantaa yleisesti koko alueella.

He huomauttivat kuitenkin, että joillakin oppilailla oli vaikeuksia kirjoittamisessa ja ranskan kielessä. Paikallisen koulutuksen vastuuhenkilö kuitenkin totesi, että Ranskan kielen heikko osaaminen pätee kaikkiin kouluihin. Muilta osin ASAMA-luokan käyneet oppilaat eivät eroa muista lapsista.

Hankkeen aikana hanke kattaa yläkouluun (CEG) menevien lasten koulumaksut. Vuoden 2013 lopussa, Malagasy Mahomby oli neuvotellut suullisesti lukukausimaksujen maksusta ensimmäisen jakson (kolmasosa kouluvuodesta) jälkeen, koska oli havaittu, että tämän ajanjakson aikana jotkut oppilaat olivat peruneet osallistumisensa. FRAM:n¹² opettajat pelkäsivät, että jäisivät ilman palkanmaksua ja olivat vastahakoisia ottamaan vastaan oppilaiden ilmoittautumisia. Koulun johtaja

12 FRAM: Oppilaiden vanhempien yhdistys. Jos julkisissa kouluissa ei ole riittävästi opettajia, vanhempainyhdistykset maksavat paikallisesti palkattujen opettajien palkat.

uskalsi kuitenkin ottaa riskin, huolimatta ansioidensa puolesta huolissaan olevista opettajista. Tämä on merkki luottamuksesta ja ASAMA-strategian arvon tunnustamisesta.

Nykyään vanhempien keskuudessa esiintyy yhä enemmän tahtoa lähettää lapset kouluun. Jotkut ennakoivat lukukausimaksujen maksamista säästämällä. Nämä vanhemmat ovat maksaneet maksut odottamatta, että Malagasy Mahomby neuvottelee CEG:n vastuhenkilöiden kanssa.

Aiemmin vanhemmat eivät vielä ymmärtäneet koulutuksen arvoa. He ottivat lapset pois koulusta kahden tai kolmen kuukauden jälkeen, minkä vuoksi yhdistys (FFF MM) menetti kallisarvoiset koulumaksut, jotka olisivat voineet hyödyttää muita. Tämä selittyy yksinomaan sillä, että vanhemmat eivät vielä olleet tietoisia lastensa koulutuksen arvosta.

AFI-D:n osallistujat

Tahto menestyä käy ilmi muun muassa erään positiivisen esimerkin kautta, jossa nainen jatkoi CEPE-kokeen suorittamiseen saakka vuosi AFI-D:n jälkeen, osallistumalla T5-luokan opetukseen.

Osallistujat ovat tietoisia elämässään tapahtuneista muutoksista, joita ovat sosiaalisten suhteiden parantuminen, kohteliaisuus muita kohtaan sekä osallistuminen kirkon toimintaan ja yhteiskunnalliseen työhön kuten terveystyöhön.

AFI-D:n edunsaajat kirjaimellisesti valloittivat äänestyspaikat presidentinvaalien aikana lokakuussa 2013. Asiayhteyden ymmärtää, kun huomioi alueella vallitsevan korkean lukutaidottomuusasteen. Sitä vastoin paikkakunnilla, joissa koulunkäynnin taso on korkea, entinen AFI-D-oppilas olisi vain vaivoin voinut osallistua äänestykseen.

Jotkut hankkeen edunsaajista ovat päässeet Fokontanyn johtajaksi, apulaisjohtajaksi, yhteisöohjaajaksi, edustajaksi, asessoriksi tai äänestyspaikan sihteeriksi. Lisäksi he auttavat hallinnollisten lomakkeiden täyttämässä niitä, jotka eivät ole vielä onnistuneet osallistumaan luku- ja kirjoitustaitokampanjoihin.

3.3.3 Edunsaajien elämänlaadun parantuminen

Kodin sisustus

Yleisesti ottaen kodin sisustus muuttuu aikuisilla. Edunsaajat ostavat huonekaluja kuten tuoleja, jos sellaiseen on mahdollisuus. Vähintään ostetaan olkimatto tai vastaava peittämään lattia, mikä vähentää pölyn nousemista ja kirppujen leviämistä. Joillakin on ruokailuvälineitä, vaikkakin ainoastaan astioita.

Ruoka

Suurin osa aikuisista sanoo syövänsä nyt vähintään kaksi kertaa päivässä. Ennen ainoa ateria, johon perhe tyytyi, oli maniokkia ja bataattia. Päivittäisten aterioiden määrä on lisääntynyt ja monipuolistunut.

ASAMA-lapset pärjäävät paremmin, he työskentelevät edelleen koulun jälkeen, jotta voisivat syödä päivän aikana, mutta eivät anna enää pomojen huijata itseään pienemmillä palkoilla ja käyttämällä hyväkseen lasten kokemattomuutta pikkurahojen käsittelyssä.

Pyrkimys tiedon lisäämiseen

Jotkut edunsaajat toivovat mahdollisuutta käyttää enemmän resurssikeskusta (CRP) parantaakseen teknistä tietämystään ja kasvattaakseen tulojaan. Jotkut kopioivat vihkoihinsa tarvitsemiaan teknisiä monisteita tulevaa käyttöä varten. Siipikarjan kasvattamiseen liittyvät tiedot ovat kaikkein suosituimpia.

Tiedonhalu ja ajanviete

Hyödynsaajien pidetyimpien kirjojen joukossa on ensimmäisenä *Ikotofetsy sy Imahaka*¹³ ja toiseksi pidetyimmät kirjat käsittelevät terveyttä. Kolmanneksi suosituimpia ovat tekniset monistheet, etenkin ne, jotka käsittelevät siipikarjan kasvatusta.

3.3.4 Muita avaintekijöitä

Käytettävissäoloaika

Silmiinpistävin tapaus ovat vangit, joilla on vähän aktiviteetteja päivän aikana. Vaikka he kehittävät pientä liiketoimintaa vankilan sisällä, suurin osa heidän ajastaan kuluu oman tilanteen märehtimiseen sekä näläntunteen sietämiseen. AFI-opetus antaa heille tekemistä, kunhan ruuan saanti on turvattu. Vangeille kehittyy AFI:n myötä korkea keskinäisen tuen ymmärrys. He jopa jakavat niukan ravintonsa samalta lautaselta ja samalla lusikalla.

Ruoka-apu on vieläkin ratkaisevampaa vangeille ja ehkäisee nälästä johtuvia pyörtymisiä oppituntien aikana. Juuri tämän pienen hyödynsaajaryhmän kanssa opetuksen intensiivisyys on järkevää, kun muualla on vaikea löytää aikaa opiskeluun tiiviin viljelykauden aikana.

Aikaisemman projektin perintö

Joissakin kylissä oli jo ollut lukutaitokampanjoita, mutta vasta tämän hankkeen aikana uudet oppilaat ”ryntäävät” oppimaan. Havainnot elinolosuhteiden parantumisesta (allekirjoittaminen, omanarvontunto) niillä vanhoilla oppilailta, jotka ovat osallistuneet kehittämisprojekteihin, ovat yhtä hyvin vaikuttaneet myönteisesti AFI-D-opetukseen niillä paikkakunnilla, jotka ovat hyötäneet koulutuksen laajenemisesta kyseisen hankkeen ansiosta.

13 Ylämaiden satu, joka on nimetty kahden sankarin mukaan ja tarkoittaa «nokkela ja ovela» (vapaa käännös ranskaksi le futé et le rusé)

Olemassa olevien resurssien hyödyntäminen

Lukutaidon opetus ei edellytä tietynlaisia tiloja. Kirkot, yksityisasunnot, julkiset koulut, puun varjo, tranompokonolonat¹⁴ ja yksityiset koulut sopivat tarkoitukseen.

Paikallisista henkilöresursseista voidaan helposti kouluttaa opettajia tai ohjaajia. Valitettavasti liian lyhytkestoinen koulutus näkyy joidenkin toimintojen laiminlyömisinä. Ohjaajilla on taipumus laiminlyödä tietoisuuskeskustelut (les causeries conscientisations) ja lukemisen ja kirjoittamisen opettaminen tehdään liian nopeasti. Heillä on vaikeuksia saada paikallisia resurssihenkilöitä, kuten valtion paikallishallinnon edustajia¹⁵ mukaan kokouksiinsa.

Positiiviset kannustimet

Todistuksen saaminen koulutuksen tai kampanjan jälkeen motivoi paikallisia osapuolia, koska se tuo lisäarvoa ansioluetteloon. Hankkeen menestyminen antaa vielä enemmän arvoa näille todistuksille. Opettajien ja ohjaajien vakava suhtautuminen opettamiseen vaikuttaa projektin onnistumiseen yhtä lailla kuin oppilaiden halu oppia.

Paikallisten toimijoiden yhteistyö

Hanke on helpompi toteuttaa paikallisten toimijoiden auttaessa toinen toisiaan. Oppijoiden tunnistaminen on helpompaa tehdä paikallisyhdistysten ja Fokontanien päälliköiden kanssa, jotka tuntevat hyvin alueen.

Niin kauan kuin kehityshankkeiden tai valtion paikallishallinnon virkamiehet ymmärtävät roolinsa ja tehtävänsä paikkakunnan kehittämisessä, he eivät pyydä rahaa. Valitettavasti Madagaskarilla projektit on kuitenkin alettu käsittää helpon tulon lähteiksi ja toimijat veloittavat palveluistaan. Tällöin myös opettajat ja ohjaajat joutuvat vastaamaan yksin tiedon jakamisesta tietoisuuskeskustelujen ja täydentävän peruskoulutuksen (FCB) aikana.

Paikallisten projektien asettamat edellytykset

Jotkut maaseudun kehitysyhteistyöprojektit eivät ota lukutaidottomia mukaan prosessiin. He tekevät mieluummin yhteistyötä niiden kanssa, jotka voivat allekirjoittaa sopimuksia. Tämä ilmiö on lisännyt edunsaajien halua oppia lukemaan tai vähintään hallita sopimusten allekirjoittamisen taidon. Nämä kaksi tapausta on tapahtunut Haute Matsiatrassa ja Androyssa.

14 Julkinen juhlasali, joka kuuluu Fokontanylle tai kunnalle.

15 Service Technique Déconcentrée, STD. Valtion paikallishallinto esim. maatalous ja karjanhoito tai terveysviranomaiset

Epäsuotuisat sosiaaliset käytännöt

Aikuiset pärjäävät pyöreiden lukujen kanssa (10, 100, 1000, 5000) mutta menevät heti sekaisin, jos luvuissa on ykkösiä tai kymmeniä ensimmäisen luvun jälkeen. Hankalaa on esimerkiksi vaihtorahan antaminen 550 ariaryn ostoksesta, joka maksetaan 1000 ariaryn setelillä. Sama juttu pienten rahojen kanssa, kun 250 ariaryn saippua ostetaan 500 tai 1000 ariaryn setelillä.

Edunsaajia huijataan ja he oppivat ensisijaisesti laskemisen. He opettelevat lukemaan niin pian kuin mahdollista, jotta voivat nauttia yksityisesti kirjeenvaihdosta tai ”sopimusten” sisällöistä.

3.4 KESTÄVYYS

Vankiedunsaajien tapauksessa lukutaito-opetuksen tulokset voivat olla kestäviä. Tämä johtuu sekä edunsaajien erityispiirteistä että pyyteettömien yhteistyökumppaneiden tuesta.

Vankiedunsaajille tulee kehittää mekanismi, jonka avulla he voivat nähdä käytännön tasolla, miten vankeuden aikaisesta opiskelusta on hyötyä. Tätä varten voitaisiin luoda työpaja, jossa opiskelija pystyisi tietyn ajan harjoittelemaan oppimaansa, kunnes on valmis harjoittamaan ammattia itsenäisesti.

Edunsaajien onnistumistahto on huipussaan. Toivo kymmenkertaistaa tahdon rakentaa elämä uudestaan. Ongelmana kuitenkin on, ettei vankilasta pääsyn jälkeistä aikaa helpottamaan ole kehitetty kumppanuuksia.

Lukutaitokampanjat ovat onnistuneita, mutta tulokset eivät välttämättä ole kestäviä. Edunsaajat eivät ole vielä omaksuneet tapaa pitää itse yllä lukutaitoaan systemaattisesti. Ulkoiset tekijät määräävät, käyttävätkö he oppimiaan tietoja ja taitoja.

Tulonhankkimistoimintojen hyötyjä ei ole vielä havaittu kouriintuntuvalla tai systemaattisella tavalla. Lukutaito-opetuksen käytäntöjä ja lukemisen kulttuuria on edelleen voimistettava ja pienhankkeiden tuottavuutta vahvistettava.

3.4.1 Tärkeitä tekijöitä tulosten kestävyiden turvaamiseksi

Motivoituneet osallistajat

Olivatpa toiminnot millaisia hyvänsä, osallistujien tahto onnistua on menestyksen tärkein edellytys.

Toinen edellytys menestykselle on ensisijaisten edunsaajien läheisten motivaatio. Näihin lukeutuvat vanhemmat ja ASAMA-luokkien ohjaajat sekä aikuisten tapauksessa joskus kunnanjohtaja. Tulevaisuudennäkymät ja toivon palaaminen vaikuttavat arvaamattoman paljon edunsaajien suoriutumiseen.

Opetuksen aloittamista edeltävä vaihe on tärkeä, sillä edunsaajien "rekrytointi" on tulosten saavuttamisen kannalta ratkaisevaa. Opetusta edeltävässä vaiheessa tehdyt valinnat ratkaisevat, kuinka hyvin opetus on lopulta mahdollista toteuttaa. Valinnat voivat auttaa välttämään tilanteita, joissa oppilaat jättävät opinnot henkilökohtaisista syistä kesken.

Tehokkaat paikalliset kumppanuudet

Toisinaan paikallisyhdistykset tukevat lukutaito-opetusta liiketoimintansa kustannuksella. Ne suostuvat työskentelemään vapaaehtoisesti köyhien hyväksi, mutteivät pysty tekemään mitään ruoan puutteelle, joka estää oppilaiden edistymistä. Sen sijaan koulut ovat tehneet työtä nälkäongelman lievittämiseksi, mikä on hyödyttänyt suuresti Malagasy Mahombyn ja Taksvärkin hanketta.

Paikallistason johtajien tuki edesauttaa suuresti vastaavan hankkeen toteuttamista. Uskonnolliset instituutiot tai paikallisviranomaiset helpottavat hankkeen toteutusta antamalla rahoitusta, tai luovuttamalla tiloja ja tarvikkeita niiden yhdistysten käyttöön, joilta perusinfrastruktuuri puuttuu. Tämä henkinen ja materiaallinen tuki kannustaa hyödynsaajia ja innostaa heidätkin ottamaan aktiivisesti osaa prosessiin. Hyödynsaajat osallistuvat aktiviteetteihin, jotka vaativat rahallisen panostuksen sijasta pelkkää vapaaehtoistyötä, kuten esimerkiksi aterioiden valmistamiseen.

Ratkaisujen etsiminen yhteistyössä paikallistasolla on keskeistä. Edunsaajat eivät löydä yksin ratkaisuja vakiinnuttaa oppimiaan taitoja, vaikka heidän omat aloitteensa ovatkin yksi niiden välttämättömistä edellytyksistä.

Paikallistason johtajuus

Hanke saavuttaa myönteisiä ja merkittäviä tuloksia, kun kunnanjohtajalla tai paikallisella yhdistyksellä ja ohjaajalla on johtamistaitoa niin, että he pystyvät innostamaan hyödynsaajia.

Psykologinen tuki on välttämätöntä hankkeen onnistumisen kannalta. Jatkuva yhteistyö paikallisten toimijoiden välillä on – huolimatta vaikeuksista löytää aikaa – haaste köyhille, joiden täytyy joka päivä taistella toimeentulonsa eteen.

Tuki paikallisille toimijoille kuten yhdistyksille ja yhteistyö liikekumppaneiden kanssa on yhtä tärkeää kuin sopivan liittotoimijan vahvistaminen kansallisella tai alueellisella (kuten Malagasy Mahomby) tasolla.

Kestävät toiminnot lukutaito-opetuksen tai ASAMAN jälkeen

Kun lapset onnistuvat opinnoissaan, osa pääsee julkisiin kouluihin, mutta toisinaan kouluissa ei ole tilaa tai ne ovat liian kalliita köyhille perheille. Vanhemmilta vaadittava alkumaksu saattaa olla julkisessa koulussa suurempi kuin yksityiskoulussa. Julkisissa kouluissa kerätään lisäksi maksuja vanhempainyhdistyksille.

Maksujen vuoksi köyhät vanhemmat, jotka ovat jo lähtökohtaisesti haluttomia lähettämään "työvoimansa" kouluun, jättävät lähettämättä lapset kouluun, koska heillä ei ole siihen varaa. ASAMAN päättäneet lapset palaavat kadulle taistelemaan hengissä pysymisestä. Tytöt menevät naimisiin tai tulevat raskaaksi.

Ne, joita on tuettu ASAMAN jälkeisessä vaiheessa, kulkevat kohti itsenäisyyttä, mutta törmäävät erilaisiin ongelmiin. Heiltä puuttuu työvälaineitä eikä heidän itseluottamuksena riitä kunnan töiden etsimiseen.

Jotkut ovat saaneet mahdollisuuden tehdä harjoittelun yrityksessä ja ovat sittemmin saaneet töitä. Toiset alkavat järjestäytyä odottaessaan "markkinoita" ompelijan, puusepän, sepän tai muun ammattilaisen työlle.

Paikallisten aloitteiden kehittyminen

Kun hyödynsaajat perustavat suunnitelmansa tekemilleen havainnoille paikallisista markkinoista ja omista valmiuksistaan, aloitteet ovat yleensä kestävämpää laatua. Ne, jotka ryhtyvät tekemään aloitteita, huomaavat taitojensa kasvavan. Esimerkiksi maatalouden saralla voidaan havaita monien ryhtyneen kasvattamaan sikoja ja siipikarjaa tai siirtyneen pelkämästä risiiniöljyn puristamisesta sen kasvattamiseen ja jalostamiseen.

Edellä kuvattu ajatustavan muutos on kestävyys edellytys. Esimerkkejä ajatustavan muutoksesta ovat myös suunniteltu sadevedenkeruujärjestelmä Androyssa tai sellaisen ammatin valinta, jossa on mahdollisuuksia sekä teknisiä ja kaupallisia kannattimia.

Vastuunottaminen yhteisön tasolla ylläpitää myös hankittuja taitoja.

Pienhankkeiden hallinnon läpinäkyvyys vaatii opittujen taitojen turvaamista, kun kyseessä on vilkasta kaupankäyntiä tuottava toiminto, mutta karjanhoito, jolla on pitkä tuottosykli, voi aiheuttaa taantumista ja ohjata sivuraiteelle yhteisön pienhankkeiden päämäärästä.

4 LOPPUPÄÄTELMÄT JA SUOSITUKSET

Aikaisempiin analyysiin pohjautuen suosittelemme seuraavia toimia, jotka vaikuttavat hankkeen toimintoihin ja lukutaito-opetusprosessin kehittämiseen tulosten optimoimiseksi ja kestävyys takaamiseksi. Nämä ovat vain ehdotuksia ja suosituksia, ja niiden toteuttaminen on suunniteltava yksityiskohtaisesti käytettävissä olevien resurssien ja mahdollisuuksien mukaisesti.

4.1 LAAJAMITTAISET TOIMET

Osaamisryhmien muodostaminen Malagasy Mahomby -järjestöön kuhunkin aihepiiriin tai strategiaan liittyen ja säännöllisten tiedonjakamistapaamisten järjestäminen

Ryhmien muodostaminen mahdollistaa järjestelmällisen ja säännöllisen tietojen ja saavutusten jakamisen vähintään kerran vuodessa. Ryhmien muodostaminen voidaan tehdä joko aihepiireittäin (esim. esiselvityksen analyysin syventäminen, johon lisätään alueen taloudelliset mahdollisuudet, potentiaalisten edunsaajien tarpeiden tunnistaminen, viestintä, konfliktien hallinta, yhdistysten tukeminen, valvonta jne.) tai strategioiden mukaan (ASAMA, AFI-D ja Ambohisoratra).

Jokainen ryhmä on vastuussa omasta aihepiiristään tai sektoristaan tietotaidon siirtämisen helpottamisen osalta tiedonjakotyöpajojen jälkeen. Tiedon välittämistä (esim. mitä koulutuksessa tapahtui, miten jokin toiminto suoritettiin, mitkä olivat tulokset ja mitä opittiin kustakin aktiviteetista) varten kehitetään erilaisia välineitä.

Toiminnan järjestelmällinen seuranta ja arviointi kouluttajien toimesta

Hankkeen koordinointia helpottaisi erityisen teknisen ryhmän muodostaminen, joka vastaisi tarpeiden tunnistamisesta, koulutuksesta, seurannasta ja arvioinnista. Koulutusvastaavilla on parhaat edellytykset tehdä erilaisia parannusehdotuksia ja toisinaan päivittää tietojaan jatkuvan kentän realiteettien kohtaamisen kautta.

Tiedonhallinnan järjestelmän perustaminen Malagasy Mahombyyn

Tietojen ja taitojen sisäistä siirtoa voidaan tehdä asiantuntija – vasta-alkaja -parien yhteistyönä vanhempien työntekijöiden työtaakan keventämiseksi ja laajentamalla taitoja Malagasy Mahombyn jäsenten keskuudessa säännöllisen teorian tiedon vaihdon jälkeen. Näin koulutus vahvistuu tiiviimmällä ohjauksella. Menetelmän etuna on lähestymistavan levittämisen helpottaminen.

Jatkuvuuden turvaaminen kevyen seurannan avulla sekä vahvistamalla lukutaito-opetuksen ja ASAMA-luokan jälkeistä toimintaa

Kyse ei ole vain suotuisan toimintaympäristön luomisesta, joka estäisi hyödynsaajia ”taantumasta”. Lisäksi hyödynsaajille on tarjottava mahdollisuuksia ja välineitä ylläpitää hankittuja tietoja ja taitoja sekä saavuttaa näkemys tulevaisuudesta, joka on juurrutettu heihin koulutuksen aikana.

Paikallisten kumppaneiden kapasiteetin vahvistaminen

Yhdistysten valmiuksien vahvistamisen lisäksi on tärkeää antaa lasten ja nuorten vanhemmille mahdollisuus tehdä yhteistyötä yhdistyksen ja paikallisten viranomaisten kanssa.

Koska hankkeessa on päätetty työskennellä yhdessä paikallisten viranomaisten, yhdistysten ja yhteisöjen kanssa, hankkeessa pitäisi vahvistaa näiden ”tukitahojen” kapasiteettia. Lisäksi exit-strategian käyttö hankkeen alusta asti auttaisi yhteisöä ottamaan vastuuta jatkosta. Vastuun ottaminen on tärkeää, sillä hankealueilla on vielä useita haavoittuvassa asemassa olevia

tiedonjanoisia väestöryhmiä. Vahvistamisella pyritään ennen kaikkea laajentamaan kumppanin visiota, osaamista paikallisten varojen keräämisessä ja paikallisia ratkaisujen etsimisessä.

ASAMA

ASAMA-opetuksen jatkoa voisi kutsua post-ASAMA:ksi, isojen ASAMA:ksi tai perustaitojen vahvistamiseksi. Ajatuksena on, että jatkovaihe olisi järjestettävä niitä oppilaita varten, jotka eivät pysty siirtymään julkiseen kouluun. Vaiheen pituuden tulisi olla vähintään kolmesta kuukaudesta vuoteen hankittujen tietojen ja taitojen vakiinnuttamiseksi. Keinoina voisi käyttää ammattikoulutusta tai harjoitteluja siihen saakka, että opiskelijat oppisivat ammatin.

AFI-D

Pienhankeryhmien perustaminen riittävän aikaisessa vaiheessa

Koulutuksen alussa oppilaiden välille muodostuu läheinen suhde, sillä heitä yhdistää kiinnostus lukemisen, kirjoittamisen, laskemisen ja yhteiskuntataitojen oppimiseen. Pienhankeryhmien perustamista on syytä ehdottaa jo aikaisessa vaiheessa, jotta ryhmät voivat kypsyttää hankettaan ja saada aikaan konkreettisia tuloksia saavutettujen taitojen säilyttämiseksi.

Pienhankkeiden sopeuttaminen paikalliseen toimintaan

Pienhankkeet kannattaa sulauttaa jo olemassa olevaan paikalliseen toimintaan. Jos alueella on jo olemassa enemmän tai vähemmän järjestäytyneitä aloja, pienhankkeet on helppoa sulauttaa niihin, vaikka hyödynsaajien tuotantotavat poikkeaisivat hieman siitä, mitä kyseinen ala vaatii. Hyödynsaajat voivat pienhankkeiden avulla löytää ostajia tuotteilleen sekä saada uusia tietoja ja taitoja tuotannosta suoraan alan toimijoilta kuten hankkijoilta, toimittajilta ja kerääjiltä tai jopa vientiyhteyksiltä.

Pienhankkeiden hyödyntäminen teknisen ja taloudellisen kumppanuuden kehittämiseksi ja hyödynsaajien integroimiseksi markkinatalouteen

Joka vuosi rahoittajat, kuten Euroopan komissio, tekevät ehdotuspyyntöjä ja valitsevat kumppaninsa omien kelpoisuusvaatimustensa mukaisesti. Taksvärkin kanssa muodostettua kumppanuutta olisi voitu hyödyntää suunnittelemalla hankkeelle jatkoa muiden rahoituslähteiden tuella. Tällainen kumppanuusstrategia on erityisen tärkeä, sillä Malagasy Mahomby tekee jo nyt yhteistyötä yhdistysten kanssa. Nämä täydentävät rahoituslähteet antavat mahdollisuuden pidentää ASAMA:n jälkeistä koulutusta ja peruslukutaitokoulutuksen jälkeistä vaihetta siihen saakka, että nuoret ja aikuiset ovat itsenäistyneet tarpeeksi selviytyäkseen tulevaisuudessa. Saavutettujen tuloksien lujittamiseksi hyödynsaajia on tuettava vähintään kolmen kuukauden tai jopa vuoden ajan, etenkin kun kyse on maataloudesta tai muusta itsenäisesti harjoitettavasta ammatista.

4.2 PROSESSIN KEHITTÄMINEN

Ehdotetut vaiheet

Jotta koko prosessia voisi ymmärtää paremmin, esitämme seuraavassa parannetut AFI-D:n vaiheet. Ehdotukset kohdistuvat lukutaidon esiselvityksen tekemiseen, uuteen toimeentulon ongelmia ratkaisevaan vaiheeseen (jotta alkulukutaito-opetusta (AI) voidaan tehostaa), täydentävään peruskoulutukseen (FCB) ja erityisesti lukutaito-opetuksen jälkeiseen toimintaan.

1. Esiselvitys: esiselvityksen kehittäminen niin, että kerättävät tuokset (tiedot) voitaisiin myydä
2. Työvoimaintensiivinen toiminta: työvoimaintensiivisen toiminnan rahoittaminen tai kumppanuuksien kehittäminen
3. Alkuopetus (AI): jopa 8 tuntia opiskelua alle 3 kuukaudessa
4. ½ työvoimaintensiivinen toiminta + täydentävä peruskoulutus (FCB): Otetaan ASAMA-luokkalaisten vanhemmat mukaan prosessiin
5. Pienhankkeiden tukeminen: Pienhankkeiden perustamisen tukeminen kotitalouksien hyvinvoinnin parantamiseksi
6. Yhteistyökumppanuus: Yhteistyökumppanien etsiminen aloilla, joilla on mahdollista ryhtyä yhteistyöhön paikallisten toimijoiden kanssa

1. Esiselvitysvaihe

Alueita ei ole enää järkevää määritellä etukäteen ennen esiselvityksen tekemistä. Tässä esiselvitysvaiheessa määritellään, onko lukutaitokampanja mahdollista toteuttaa kyseisellä paikkakunnalla. On mahdollista valita alue/lääni ja piiri, mutta sijaintipaikkojen tarkemman valinnan tulee perustua ensisijaisesti esiselvityksen tuloksiin kunnissa ja Fokontaneissa.

Tässä vaiheessa voidaan saada myös tietoa alueen sosioekonomisista ja kulttuurisista tarpeista sekä mahdollisuuksista. Tällä tavoin hankkeen vastuuhenkilöillä ja fasilitaattoreilla ei tule juurikaan olemaan vaikeuksia käynnistää hanketta ja saada liikkeelle paikallisia resurssihenkilöitä, jotka pitävät tietoisuuskeskusteluja alkuopetuksen aikana sekä tunnistaa muita tärkeitä sosioekonomisia tekijöitä, jotta täydentävä peruskoulutus on helpompi järjestää. On mietittävä, miten tätä vaihetta voidaan hyödyntää eli voidaan kerätä sellaisia tietoja, joita voidaan "myydä" kehitysyhteistyöjärjestöille, jotka suunnittelevat hankkeita alueella.

2. Toimeentulo alkuopetuksen aikana

Ravinnon puute on tavallista haavoittuvien ryhmien keskuudessa ja pääasiallinen este AFI-D:n toteuttamiselle. Tämä ongelma on ratkaistava ensimmäisenä.

Tarvitaan järjestelmä, joka tuottaa riittävästi tuloja tukemaan alkuopetusvaihetta, mikä tarkoittaa mm. riittäviä ruokavarantoja 12 päiväksi x 4 + 1 viikko x 3. Tulot jaetaan kahteen erään, ensimmäinen on tarkoitettu käteiseksi kotitalouksien toimeentuloa varten työvoimaintensiivisen toiminnan aikana, toinen varataan alkuopetusta varten. Toinen puoliaikainen työvoimaintensiivinen jakso tehdään täydentävän peruskoulutuksen aikana, jotta taloudelliset tai yhteisölliset pienhankkeet voidaan käynnistää.

3. Alkuopetus (AI) ¹⁶

Alkuopetusvaihe on hieman laiminlyöty joillakin hankealueilla. Opetustuntien määrän vähentäminen johtaa erityisesti tietoisuuskeskustelujen laiminlyömiseen ja jopa heikkoon kirjoitustaidon hallintaan.

Ne, jotka ovat voineet opiskella 6 tuntia päivässä, osaavat kirjoittaa paremmin ja osallistuvat aktiivisemmin yhteisössään. Ne, jotka ovat onnistuneet opiskelemaan täydet 8 tuntia, kuten vangit, ovat muuttuneet ja ovat itsenäisempiä.

4. ASAMA-luokkalaisten vanhemmat

ASAMA-luokkien lasten opintojen jatkumisen varmistamiseksi on aiheellista ottaa vanhemmat mukaan täydentävän peruskoulutuksen vaiheisiin ja väliaikaisiin tuloja tuottaviin toimintoihin (HIMO) ja pitkän aikavälin toimintoihin (pienhankkeet). Tämä ajatus ei ollut mukana alkuperäisessä suunnitelmassa. Ehdotus voisi auttaa vanhempia huolehtimaan koulumaksuista sitten, kun tukihanketta ei enää ole.

5. Pienhankkeet

Yhteisölliset pienhankkeet aloitettiin vuosina 2011 ja 2012. Malagasy Mahomby käynnisti 80 pienhanketta. Useimmat hankkeet liittyvät talouteen. Lisäksi on myös yhteisön yhteisten asioiden kehittämiseen tähtäviä hankkeita, kuten esimerkiksi juomavesipisteiden parantamiseen.

Oppimisympäristön parantaminen lukutaitokoulutuksen jälkeen

Vuoden 2013 arvioinnin aikana on huomattu, että pienhankkeet ovat avuksi sellaisen ympäristön syntymisessä, joka edesauttaa ylläpitämään jo opittuja asioita ja taitoja. Pienhankkeen pyörittäminen auttaa hyödynsaajia käyttämään osaamistaan toimintansa tehostamiseksi, esimerkiksi teknisten monisteiden lukemiseen. Lisäksi erilaiset liiketoimet pakottavat edunsaajat toistuvasti kirjoittamaan ja tekemään laskutoimituksia.

Pienhankkeiden riskit

Joskus mahdolliset hyödynsaajat eivät pidä lukutaitoa mahdollisuutena elinolojensa parantamiseksi vaan välineenä rahoituksen saamiseksi. Myöskään paikallisyhdistykset eivät vaikuta pitävän yhteisöjen pienhankkeita jatkona hankittujen taitojen ylläpitämisessä luku-, kirjoitus- ja laskutaidossa vaan psykologisena muutoksena tarjottujen mahdollisuuksien hyödyntämisessä. Jotta tällaiset vinoutumat voitaisiin välttää, olisi mielenkiintoista aloittaa pienhankkeiden rahoitus samaan aikaan yhdessä piirissä tai kunnassa ja määrittellä kelpoisuusehdot paikkakunnittain. Tällä

¹⁶ Tässä vaiheessa keskitytään lukemisen, kirjoittamisen ja laskemisen oppimiseen. Tämä vaihe sisältää myös "tietoisuuskeskustelut". Hankkeen myönteiset vaikutukset sekä havaitut ongelmat hankkeen lopussa johtuvat suurelta osin tästä vaiheesta.

tavoin saada massavaikutus mikrotaloudellisessa mielessä ja suotuisan ympäristön kehittyminen hankittujen taitojen ylläpitämistä varten.

Toimenpiteitä

Jäsenten hyötyjen jatkumisen varmistamiseksi tulee tukea aikuisopiskelijoiden yhdistysten hallinnoimia, talouden parantamiseen liittyviä pienhankkeita.

Jotta jäsenten saamien hyötyjen jatkuvuus voidaan varmistaa, tulee aikuisopiskelijoiden yhdistysten hallinnoimia, talouden parantamiseen liittyviä pienhankkeita tukea.

Talouden parantamiseen liittyviä pienhankkeita, joita hallinnoivat aikuisopiskelijoiden yhdistykset, tulee tukea jäsenten etujen jatkumisen varmistamiseksi.

Liian pitkäjänteiseen viljelyyn tai karjankasvatukseen ei pidä rohkaista, sillä tukea on vaikeaa pidentää kovin pitkälle aikavälille. Lisäksi edunsaajat eivät näe parannuksia arjessa riittävän nopeasti.

Toiminnan ajoittaminen

Toinen vaatimus: koulutustoimintoja ei saa ajoittaa jaksolle, joka on pyhitetty maataloustöille (ennen sadonkorjuuta ja sadonkorjuun aikana). Esiselvitysjaksot ja kumppanuuden kehittäminen sen sijaan ajoittuvat näille kausille.

Tilanteet muuttuvat rahoituksen ja hyödynsaajien toimeentulon sekä esiselvitysvaiheessa kerättyjen parametrien mukaan, mutta yleisesti ottaen AFI-D:ssä on kunnioitettava viljelykalenteria.